

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային
ստանդարտներին համապատասխան՝
Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորական եզրակացություն**

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1	«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ-ի գործունեությունը	5
2	Ընկերության գործառնական միջավայրը	5
3	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ	6
4	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական գնահատականներ և դատողություններ	20
5	Անցում Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին	22
6	Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	24
7	Հիմնական միջոցներ	26
8	Ներդրումային գույք	27
9	Ոչ կյոթական ակտիվներ և ԱՕԻ	28
10	Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսեր	29
11	Տրամադրված փոխառություններ	29
12	Պաշարներ	31
13	Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	31
14	Ժամկետային ավանդ	33
15	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	34
16	Կանոնադրական կապիտալ	34
17	Բանկային վարկեր	35
18	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ	36
19	Ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորությունների համեմատություն	37
20	Ակտիվների ապագործարկման պահուստ	38
21	Առևտրային և այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր և ստացված կանխավճարներ	38
22	Պարտավորությունների և վճարների պահուստ	39
23	Հասույթ	39
24	Վաճառքի ինքնարժեք	40
25	Այլ գործառնական եկամուտ	40
26	Ընդհանուր և վարչական ծախսեր	41
27	Իրացման ծախսեր	41
28	Այլ գործառնական ծախսեր	41
29	Ֆինանսական եկամուտ/ծախսեր	42
30	Շահութահարկ	43
31	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ	45
32	Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ	45
33	Ֆինանսական երաշխիքներ	46
34	Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում	46
35	Կապիտալի կառավարում	52
36	Իրական արժեքի բացահայտումներ	53
37	Ֆինանսական գործիքների ներկայացումն ըստ չափման կատեգորիաների	55
38	Փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդներ և գործարքներ	55
39	Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր	57

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Տելեկոմ Արմենիա» ՓԲԸ Տնօրենների խորհրդին և Բաժնետիրոջը

Մեր կարծիքը

Մեր կարծիքով, կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում «Տելեկոմ Արմենիա» ՓԲԸ ֆինանսական վիճակն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև Ընկերության նույն ամսաթվին ավարտված տարվա՝ ֆինանսական արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն (ՖՅՄՍ-ներ):

Աուդիտի առարկան

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են.

- ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն՝ առ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ը,
- այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը,
- այդ ամսաթվին ավարտված տարվա սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը,
- այդ ամսաթվին ավարտված տարվա դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, և
- ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունն և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Կարծիքի հիմքը

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք կարծում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Անկախություն

Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից թողարկված՝ Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտների) («ՀԷՄՍԻ Վարքագիր») սկզբունքների: Մենք կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ այդ պահանջներին և ՀԷՄՍԻ Վարքագրին համապատասխան:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Մինչև այս աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված մյուս տեղեկատվությունը ներառում է նախնական հրապարակային առաջարկի (IPO) ազդագիրը, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորի հաշվետվությունը:

Մեր կարծիքը ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ չի ներառում այլ տեղեկատվությունը և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք արտահայտում հավաստիացման արդյունքում կատարվող որևէ տեսակի եզրահանգում:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի կապակցությամբ, մեր պատասխանատվությունն է՝ ընթերցել վերը նշված այլ տեղեկատվությունը, և այդ ընթացքում դիտարկել, թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է էական անհամապատասխանություն, կամ այլ առումներով կարող է էականորեն խեղաթյուրված լինել [համախմբված/ առանձին] ֆինանսական հաշվետվություններին կամ աուդիտի ընթացքում մեր կողմից ձեռք բերված տեղեկությունների համեմատ:

Եթե սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից առաջ մեր կողմից ձեռք բերված այլ տեղեկատվության գծով մեր կատարած աշխատանքի արդյունքում մենք եզրահանգում ենք, որ նշված այլ տեղեկատվության մեջ առկա է էական խեղաթյուրում, մենք պարտավոր ենք հաղորդել այդ փաստի մասին: Այս առնչությամբ մենք չենք տիրապետում հաղորդման ենթակա որևէ փաստի:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությանը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է՝ ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են խարդախության կամ սխալների հետևանքով առաջացող էական խեղաթյուրումներից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կբացահայտի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով, և համարվում են էական, երբ ողջամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած, կարող են ազդեցություն ունենալ օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- որոշում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումների ռիսկը, մշակում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր աուդիտորական կարծիքը արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացում կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն ղեկավարի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մենք պարտավոր ենք մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա ղեկավարը կամ իրավիճակները կարող են հանգեցնել նրան, որ Ընկերությունը դադարեցնի անընդհատության սկզբունքով գործունեությունը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, այդ թվում՝ բացահայտումները և այն, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են հիմնական գործարքներն ու ղեպքերն այնպես, որ ապահովվում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Նին Կաղապիշյանի
Տնօրեն

PwC waterhouse coopers Armenia LLC

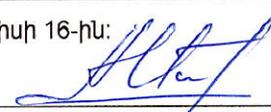
16 մայիսի 2023թ.

Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթ. 31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ. (վերաներկայացված)	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	7	21,578,740	18,143,705
Ներդրումային գույք	8	5,927,067	-
Ոչ կյուրազան ակտիվներ	9	4,285,274	3,918,357
Կանխավճարներ ԱՕԻ պայմանագրերի գծով	9	211,591	303,932
Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսեր	10	1,196,571	1,304,285
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	18	3,507,709	3,471,418
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	7	986,708	944,774
Տրամադրված վարկեր	11	17,249,248	10,955,362
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	30	2,700,097	4,249,652
Հետաձգված ծախսեր		30,166	31,135
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	13	2,018,779	64,578
ԸՆդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		59,691,950	43,387,198
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	12	608,905	431,493
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	13	8,203,651	5,710,491
Շահութահարկի գծով ընթացիկ կանխավճարներ	30	269,728	248,075
Այլ հարկային ակտիվներ		69,573	62,900
Հետաձգված ծախսեր		45,608	91,956
Ժամկետային ավանդ	14	823,885	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	615,800	1,467,060
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		60,070	-
ԸՆդամենը ընթացիկ ակտիվներ		10,697,220	8,011,975
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		70,389,170	51,399,173
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Կանոնադրական կապիտալ	16	18,837,709	18,837,709
Զբաղիված շահույթ		9,672,304	2,195,699
Պահուստային կապիտալ		2,825,656	2,825,656
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		31,335,669	23,859,064
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Բանկային վարկեր	17	17,465,550	8,036,392
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18	3,166,781	3,100,899
Ակտիվների ապագործարկման գծով պահուստ	20	1,405,246	1,436,526
Հետաձգված եկամուտ		28,277	32,031
ԸՆդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		22,065,854	12,605,848
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Բանկային վարկեր	17	868,767	628,504
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18	1,067,167	1,373,865
Տրամադրված ֆինանսական երաշխիքներ	33	-	1,907,669
Առևտրային և այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր	21	8,523,257	6,779,993
Պահուստներ պարտավորությունների և վճարների գծով	22	413,508	187,197
Հետաձգված եկամուտ		30,038	33,383
Վշխատավարձի գծով կրեդիտորական պարտքեր		981,842	697,133
Ստացված կանխավճարներ	21	4,673,871	2,857,931
Այլ հարկային պարտավորություններ		429,197	468,586
ԸՆդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		16,987,647	14,934,261
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		39,053,501	27,540,109
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		70,389,170	51,399,173

Հաստատվել և ստորագրվել է 2023թ. մայիսի 16-ին:

		
Հայկ Եսայան Գլխավոր տնօրեն	Կարեն Մնացականյան Ֆինանսական տնօրեն	Տնօրենի Գևորգյան Գլխավոր հաշվապահ

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
Շարժական կապի ծառայությունների մատուցումից հասույթ	23	16,112,680	15,526,846
Ֆիքսված կապի ծառայությունների մատուցումից հասույթ	23	14,670,395	13,697,593
Սարքավորումների իրացումից հասույթ	23	3,063,207	2,349,969
Այլ հասույթ	23	730,396	136,106
Ընդամենը հասույթ		34,576,678	31,710,514
Ծառայությունների ինքնարժեք	24	(19,722,491)	(19,340,835)
Իրացված սարքավորումների ինքնարժեք	24	(2,907,845)	(2,246,296)
Ընդամենը վաճառքի ինքնարժեք		(22,630,336)	(21,587,131)
Համախառն շահույթ		11,946,342	10,123,383
Ներդրումային գույքի իրական արժեքի ճշգրտումից զուտ օգուտ	8	5,427,831	-
Այլ գործառնական եկամուտ	25	2,002,531	1,656,575
Ընդհանուր և վարչական ծախսեր	26	(4,232,133)	(3,486,129)
Իրացման ծախսեր	27	(3,287,590)	(3,059,925)
Այլ գործառնական ծախսեր	28	(1,099,780)	(505,939)
Ֆինանսական ակտիվների զուտ արժեզրկման (հակադարձում)/կորուստ		(122,265)	55,764
Գործառնական շահույթ		10,634,936	4,783,729
Ֆինանսական եկամուտ	29	1,855,985	1,524,306
Ֆինանսական ծախսեր	29	(1,540,089)	(1,220,974)
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ վնաս՝ հանած օգուտ		(460,410)	(625,059)
Շահույթ մինչև հարկումը		10,490,422	4,462,002
Շահութահարկի գծով ծախս	30	(1,813,122)	(993,105)
ՏԱՐՎԱ ՇԱՀՈՒՅԹ		8,677,300	3,468,897
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ		8,677,300	3,468,897
Մեկ բաժնետոմսի գծով բազային և նոսրացված հասույթ (ՀՀ դրամ՝ մեկ բաժնետոմսի դիմաց)	31	46.06	18.41

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	Կանոնա- դրական կապիտալ	Չբաշխված շահույթ	Այլ պահուստներ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.					
		18,837,709	512,847	2,825,656	22,176,212
2021թ. շահույթ					
		-	3,468,897	-	3,468,897
Ընդամենը 2021թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	3,468,897	-	3,468,897
2021թ. ընթացքում մայր ընկերությանը տրված փոխառությունների իրական արժեքով ճանաչման ազդեցությունը					
	11	-	(2,292,170)	-	(2,292,170)
Սեփական կապիտալում արտացոլված գործարքների գծով հետաձգված հարկի ազդեցությունը					
	30	-	506,125	-	506,125
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.					
		18,837,709	2,195,699	2,825,656	23,859,064
2022թ. շահույթ					
		-	8,677,300	-	8,677,300
Ընդամենը 2022թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	8,677,300	-	8,677,300
2022թ. ընթացքում մայր ընկերությանը դեբիտորական պարտքի՝ իրական արժեքով ճանաչման ազդեցությունը					
	13	-	(889,764)	-	(889,764)
2022թ. ընթացքում մայր ընկերությանը տրված փոխառությունների իրական արժեքով ճանաչման ազդեցությունը					
	11	-	(2,121,269)	-	(2,121,269)
Ֆինանսական երաշխիքի ապաճանաչում					
	33		1,546,770	-	1,546,770
Սեփական կապիտալում արտացոլված գործարքների գծով հետաձգված հարկի ազդեցությունը					
	30	-	263,567	-	263,567
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.					
		18,837,709	9,672,304	2,825,656	31,335,669

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2022թ. (վերաներկայացված)	2021թ. (վերաներկայացված)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Հաճախորդներից ստացված վճարումներ		34,286,800	31,991,573
Ստացված տոկոսներ		44,125	4,393
Վճարված տոկոսներ		(1,472,218)	(403,756)
Դրամական միջոցներ վարձակալությունից		896,726	-
Դրամական միջոցներ այլ գործառնական գործունեությունից		940,651	2,112,781
Ծառայությունների մատուցման գծով վճարումներ		(10,831,434)	(8,077,090)
Վճարումներ աշխատակիցներին		(7,405,889)	(7,324,398)
Վճարված շահութահարկ		(21,653)	-
Վճարումներ բյուջե, բացի շահութահարկը		(4,501,253)	(3,704,099)
Պաշարների մատակարարներին վճարումներ		(3,694,049)	(4,306,355)
Գործուղումների համար կատարվող վճարներ		(52,447)	(49,259)
Այլ գործունեության գծով (վճարված) ստացված դրամական միջոցներ		(7,790)	1,441
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական միջոցներ		8,181,569	9,852,035
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(10,225,279)	(6,788,991)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		1,874,723	1,957,683
Տրամադրված փոխառությունների դիմաց մարումներ	11	297,697	478,303
Մայր ընկերությանը տրված փոխառություններ	11	(10,357,819)	(7,537,928)
Բանկային ավանդների ներդրում		(822,000)	-
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		(19,232,678)	(11,890,933)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Ստացված վարկեր	19	20,524,762	7,058,409
Վարկերի մարում	19	(8,786,288)	(2,876,674)
Վարձակալության մայր գումարի մարումներ		(1,387,683)	(881,304)
Ֆինանսական գործունեությամբ օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		10,350,791	3,300,431
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(150,942)	(9,999)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ փոփոխություն		(851,260)	1,251,534
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբին	15	1,467,060	215,526
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջին	15	615,800	1,467,060

5-57 Էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

1 «ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ-ի գործունեությունը

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Ընկերությունը ստեղծվել և իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Այն հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ բաժնետոմսերով սահմանափակված պատասխանատվությամբ, և ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Ընկերությունն ի սկզբանե հիմնադրվել է 1995թ.-ին որպես «ԱրմենՏել» պետական խոշոր բաժնեմասնակցությամբ ձեռնարկություն՝ կառավարության որոշմամբ լիազորվելով հանդես գալու որպես Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ինտեգրված ծառայությունների առաջին և միակ մատակարարը: 2006թ.-ին «ԱրմենՏել»-ը դարձել է հեռահաղորդակցության միջազգային ընկերության՝ «VEON» ՍՊԸ-ի (Նախկին «ՎիմպելԿոմ» ՍՊԸ-ի, որը 2017թ.-ին վերաբրենդավորվել է որպես «ՎեոՆ») դուստր ձեռնարկություն՝ հրաժարվելով ծառայությունների մատուցման օրենքով սահմանված մենաշնորհային իրավունքներից, և մինչև 2008թ. լիովին ինտեգրվել է «Բիլայն» ապրանքանիշին՝ գործունեությունը շարունակելով «Բիլայն Արմենիա» անվանման ներքո: 2020թ. «ՎեոՆ»-ը օտարել է «Բիլայն»-ի ամբողջ մասնաբաժինը՝ վաճառելով այն «ԹԻՄ» ՍՊԸ-ին: 2020թ. հոկտեմբերի 28-ին Ընկերության 100% բաժնետոմսերը վաճառվել են «ԹԻՄ» ՍՊԸ-ին, որը Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված ընկերություն է: 2020թ. նոյեմբերի 16-ին «ՎեոՆ Արմենիա» ՓԲԸ-ն վերանվանվել է «ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ-ի: 2021թ. դեկտեմբերի 30-ին «ԹԻՄ» ՍՊԸ-ն վերակազմակերպվել է «ԹԻՄ» ՓԲԸ-ի:

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության անմիջական մայր ընկերությունն էր «ԹԻՄ» ՓԲԸ-ն, և Ընկերության վերջնական վերահսկողությունն իրականացնում էին Հայկ և Ալեքսանդր Եսայան եղբայրները:

Հիմնական գործունեությունը. Ընկերության հիմնական գործունեությունը բջջային և ֆիքսված հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատուցումն է և սարքավորումների վաճառքը հաճախորդներին: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը մատուցում էր հեռահաղորդակցման ծառայություններ «Beeline» ապրանքանիշով: Ընկերությունը պաշտոնապես վերջնականացրել է իր վերաբրենդավորման գործընթացը 2022թ. մայիսին՝ «Բիլայն» ապրանքանիշը փոխարինելով «Թիմ» ապրանքանիշով:

Համաձայն կանոնադրության՝ Ընկերության կառավարումն իրականացվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի, տնօրենների խորհրդի և Ընկերության գործադիր մարմնի միանձնյա ղեկավարի՝ գործադիր տնօրենի կողմից:

Իրավաբանական հասցեն և գործունեության վայրը. Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 0014, ք. Երևան, Ազատության պ. 24/1: Ընկերության հիմնական գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:

2 Ընկերության գործառնական միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը ցուցաբերում է զարգացող շուկաներին բնորոշ որոշակի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական դաշտը շարունակում է զարգանալ և ենթարկվել հաճախակի փոփոխությունների, ինչպես նաև կարող է ունենալ տարաբնույթ մեկնաբանումներ, տես՝ Ծանոթագրություն 32: Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական միջավայրի վրա էական ազդեցություն ունի Ռուսաստանի Դաշնությունում գործարար ակտիվության մակարդակը, և Ռուսաստանի Դաշնությունից դեպի Հայաստանի Հանրապետություն դրամական միջոցների հոսքերը: Հետևաբար, գործարար շրջանառության անկումը, արժեթղթերի շուկայի անկայունությունը և Ռուսաստանի Դաշնության առջև ծառայած այլ ռիսկերը կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական և կորպորատիվ ոլորտների վրա:

COVID-19. 2020թ. մարտի 11-ին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը COVID-19-ի բռնկումը որակեց որպես համաշխարհային համավարակ: Ի պատասխան համավարակի՝ Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունների կողմից ձեռնարկվել են COVID-19-ի տարածման և ազդեցության զսպման ուղղված մի շարք միջոցառումներ, ինչպիսիք են՝ ճանապարհորդության արգելքները և սահմանափակումները, կարանտինները, ինքնամեկուսացումը, գործարար գործունեության սահմանափակումները, ընդհուպ ձեռնարկությունների փակումը: Վերոնշյալ միջոցներից մի քանիսը հետագայում մեղմացվել են, սակայն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ռիսկը դեռևս առկա է եղել:

2 Ընկերության գործարար միջավայրը (շարունակություն)

2022թ. Հայաստանի տնտեսությունը դրսևորել է դրական դինամիկա. Նման դինամիկայի համար նաև նպաստավոր են եղել համաշխարհային տնտեսության վերականգնումը և համաշխարհային ապրանքային շուկաներում գների բարձրացումը: Այդուհանդերձ, Հայաստանում և գլոբալ որոշ շուկաներում գների բարձրացումը նաև նպաստում են Հայաստանում գնաճին:

Ներկայիս տնտեսական իրավիճակի հետագա հետևանքները և Կառավարության ձեռնարկած միջոցառումները դժվար է կանխատեսել, և ղեկավարության ներկայիս ակնկալիքները և գնահատականները կարող են տարբերվել փաստացի արդյունքներից:

Պատերազմ Ռուսաստանի և Ուկրաինայի միջև.

Ընդհանուր առմամբ, ակնկալվում է, որ պատերազմը համատարած ազդեցություն կունենա համաշխարհային տնտեսության վրա, օրինակ՝ ապրանքների գների աճի, նավթի/գազի/ածխի հնարավոր պակասի, բիզնեսի խափանումների և այլ միջոցներով: Պատերազմի սկզբում Ընկերությունն իր բաղադրիչների, ներառյալ ցանցային սարքավորումների և արբանյակային կապի և ծառայությունների առումով օգտվում էր հակամարտությունում ներգրավված երկրներից: Մատակարարման շղթաները խաթարվել են, և Ընկերությունը հանդիպել է գործառնական մարտահրավերների հատկապես շարժական սարքավորումների ոլորտում: 2022թ. կեսերին Ընկերությունը բանակցել է այլընտրանքային լոգիստիկ լուծումների վերաբերյալ: Ռուսմիսգի տեսանկյունից պատերազմը էական ազդեցություն չի ունեցել Հայաստանի հեռահաղորդակցության մատակարարների և Ռուսաստանում, Ուկրաինայում կամ այլ երկրներում նրանց գործընկերների միջև կնքված համաձայնագրերի և գործընկերության վրա: Հեռահաղորդակցության ոլորտը հիմնված է ներդրումների և զարգացման համար կայուն և բարենպաստ բիզնես միջավայրի վրա: Եթե պատերազմը առաջացնի տարածաշրջանային անկայունություն, այն կարող է սահմանափակել օտարերկրյա ներդրումները և դանդաղեցնել ենթակառուցվածքների ընդլայնման, տեխնոլոգիական վերազինման և Հայաստանում նոր ծառայությունների ներդրման առաջընթացը:

Ներկայիս տնտեսական իրավիճակի երկարաժամկետ ազդեցությունները դժվար է կանխատեսել, և ղեկավարության ընթացիկ ակնկալիքներն ու գնահատականները կարող են տարբերվել իրական արդյունքից:

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ. Ընկերության վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և համանման ակտիվների ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար Ընկերությունն օգտագործում է հիմնավորելի կանխատեսումային տեղեկատվություն, ներառյալ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Այնուամենայնիվ, ինչպես ցանկացած տնտեսական կանխատեսումներում, այս կանխատեսումների գծով ևս՝ ենթադրությունները և դրանց տեղի ունենալու հավանականությունը բնորոշվում է անորոշության բարձր աստիճանով, ուստի փաստացի արդյունքները կարող են էապես տարբերվել կանխատեսումներից: Ծանոթագրություն 34-ը տրամադրում է առավել մանրամասն տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչպես է Ընկերությունը ներառել կանխատեսումային տեղեկատվությունը իր ԱՊԿ մոդելներում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ

Պատրաստման հիմունքները. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան՝ սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ փոփոխված ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչման իրական արժեքի հիմունքով, և ներդրումային գույքի իրական արժեքով վերագնահատման՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների հիմունքով: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական սկզբունքները ներկայացված են ստորև: Այդ սկզբունքները հետևողականորեն կիրառվել են այն բոլոր ժամանակաշրջանների համար, որոնք ներկայացված են հաշվետվություններում, եթե այլ բան նշված չէ:

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար պահանջում է որոշակի կարևոր հաշվապահական գնահատումների օգտագործում: Այն նաև պահանջում է ղեկավարությունից դատողության գործադրում՝ Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման գործընթացում: Դատողությունների կամ ավելի բարձր աստիճանի բարդության ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրությունները և գնահատումները կարևոր են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են Ծանոթագրություն 4-ում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Համեմատական տեղեկատվության վերաներկայացում

Մայր ընկերությանը տրված փոխառությունների գծով օգտագործված դրամական միջոցների վերաներկայացում՝ ֆինանսավորման գործունեության փոխարեն որպես ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցներ՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում, 2021թ. Ընկերությունը մայր ընկերությանը տրված փոխառությունների գծով դրամական միջոցներով կատարված գործարքները ներկայացրել է դրամական միջոցների հոսքերի հաշվետվության ֆինանսավորման գործունեության բաժնում: Ընկերության ղեկավարությունը վերլուծել է այս գործարքների բնույթը և որոշել է, որ դրամական միջոցների հոսքերի ներկայացումը դրամական միջոցների հոսքերի հաշվետվության ներդրումային գործունեության շրջանակներում առավել պատշաճ է արտացոլում դրանց էությունը:

Արդյունքում մայր ընկերությանը որպես փոխառություն հատկացված դրամական միջոցները փոխադրվել են ներդրումային գործունեության բաժին՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում:

Հազ. ՀՀ դրամ	2021թ. Սկզբնապես ներկայացված	Վերաներկայացման արդյունք	2021թ. Վերաներկայացված
Ներդրումային գործունեություն			
Մայր ընկերությանը տրված փոխառություններ	-	(7,537,928)	(7,537,928)
Ֆինանսական գործունեություն			
Մայր ընկերությանը տրված փոխառություններ	(7,537,928)	7,537,928	-

Ֆինանսական երաշխիքների գծով պարտավորությունների դասակարգման փոփոխություն.

2021թ. Ընկերությունը ներկայացրել է ֆինանսական երաշխիքները՝ ընթացիկ և ոչ ընթացիկ տարանջատմամբ: Ընկերության ղեկավարությունը ավելի ճշգրիտ է վերլուծել այդ ֆինանսական երաշխիքների բնույթը և բացահայտվել է, որ մայր կազմակերպության վճարումների չկատարման դեպքում երաշխավորված վարկերը պետք է մարվեն ցպահանջ և, հետևաբար, դրանք պետք է ներկայացվեն որպես ընթացիկ պարտավորություններ:

Արդյունքում, ֆինանսական երաշխիքների ոչ ընթացիկ մասը փոխանցվել է ընթացիկ պարտավորությունների բաժին՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Հազ. ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2021թ. (Սկզբնապես ներկայացված)	Վերաներկայացման արդյունք	31 դեկտեմբերի 2021թ. (Վերաներկայացված)
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Տրված ֆինանսական երաշխիքներ	1,517,155	(1,517,155)	-
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Տրված ֆինանսական երաշխիքներ	390,514	1,517,155	1,907,669

Անընդհատության հիմունք. Ղեկավարության կողմից սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքով: Այս դատողությունը կատարելիս ղեկավարությունը հաշվի է առել Ընկերության ֆինանսական դիրքը, ընթացիկ մտադրությունները, գործառնությունների շահութաբերությունը և ֆինանսական ռեսուրսների հասանելիությունը: Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցում են ընթացիկ ակտիվները 6,290,427 հազ. ՀՀ դրամի չափով՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,922,286 հազ. ՀՀ դրամի չափով): Առաջիկա 12 ամիսների դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումը ցույց է տալիս, որ Ընկերությունը կկարողանա կատարել իր վճարման պարտավորությունները՝ նախատեսված մարման ժամկետներում և ակնկալվում է, որ զուտ գործառնական դրամական միջոցների հոսքերը բավարար կլինեն կարճաժամկետ իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Ընկերությունը կանոնավոր բանակցություններ է վարում մատակարարների հետ՝ վճարման ավելի բարենպաստ պայմաններ ստանալու նպատակով:

Այս հանգամանքները, այլ գործոնների հետ միասին, ղեկավարությանը հնարավորություն են տալիս հաստատել, որ Ընկերությունը կշարունակի գործել անընդհատության հիմունքով առնվազն հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում և կատարել իր ֆինանսական պարտավորությունները:

Արտարժույթի փոխարկում. Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և Ընկերության հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է՝ ՀՀ դրամը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Դրամական ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «ՀՀ ԿԲ») պաշտոնական փոխարժեքով: Գործարքների վճարումները կատարելու և դրամական ակտիվները և պարտավորությունները ՀՀ ԿԲ-ի՝ տարեվերջի պաշտոնական փոխարժեքով Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի փոխարկելու արդյունքում ստացված՝ արտարժույթի փոխարկումից եկամուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Գործառնական գործունեության արտարժույթային ազդեցությունները առանձնացվում և ներկայացվում են Այլ գործառնական եկամուտներ և Այլ գործառնական ծախսեր (Ծանոթագրություններ 25, 28), փոխառությունների վրա արտարժույթային ազդեցությունները ուղղակիորեն ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում: Տարեվերջի փոխարժեքով փոխարկումը չի կիրառվում ոչ դրամական հողվածների նկատմամբ, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով: Արտարժույթով արտահայտված և իրական արժեքով չափված ոչ դրամական հողվածները փոխարկվում են իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ հաստատված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված և իրական արժեքով չափվող ոչ դրամական հողվածների վրա արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը գրանցվում է որպես իրական արժեքի շահույթի կամ վնասի մաս: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված մնացորդների փոխարկման համար օգտագործվող հիմնական փոխարժեքներն են՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 393.57 ՀՀ դրամ, 1 Եվրո = 420.06 ՀՀ դրամ, 1 ՌԴ ռուբլի = 5.59 ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 480.14 ՀՀ դրամ, 1 Եվրո = 542.61 ՀՀ դրամ, 1 ՌԴ ռուբլի = 6.42 ՀՀ դրամ):

Հիմնական միջոցներ. Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման պահուստը, եթե վերջինս պահանջվում է: Հիմնական միջոցները ներառում են հետագայում որպես հիմնական միջոց օգտագործման նպատակով կառուցվող ակտիվները:

Հետագա ծախսերը համապատասխանաբար ընդգրկվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքում կամ ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ, միայն այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցների համապատասխան միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն և վերջինիս արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Վերանորոգման և պահպանման գծով ընթացիկ ծախսումները ծախսագրվում են, երբ դրանք տեղի են ունենում:

Հիմնական միջոցների միավորների խոշոր հիմնամասերի կամ բաղադրիչների փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են, իսկ փոխարինված մասը դուրս է գրվում:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ղեկավարությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է հիմնական միջոցների արժեզրկման հատկանիշ: Եթե որևէ նման հատկանիշ գոյություն ունի, ղեկավարությունը գնահատում է փոխհատուցվող գումարը, որը որոշվում է որպես հետևյալ երկու արժեքներից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը, և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում: Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում ակտիվի համար ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է (անիրաժեշտության դեպքում), եթե տեղի են ունեցել գնահատումներում փոփոխություններ, որոնք կիրառվել են՝ որոշելու համար ակտիվի օգտագործման արժեքը կամ իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի ծախսերը:

Հիմնական միջոցների օտարումից շահույթը կամ վնասը որոշվում է որպես դրանց իրացումից ստացված հասույթի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում այլ գործառնական եկամուտների կամ ծախսերի հողվածում:

Մաշվածություն. Հողի և անավարտ շինարարության համար մաշվածություն չի հաշվարկվում: Հիմնական միջոցների այլ միավորների մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդի կիրառմամբ՝ բաշխելով դրանց սկզբնական արժեքը մինչև մնացորդային արժեքը՝ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

Օգտակար ծառայության ժամկետ՝ արտահայտված տարիներով

Շենքեր	20
Փոխանցող հարմարանքներ	20
Սարքավորումներ	6-10
Ավտոմեքենաներ և տրանսպորտային միջոցներ	5
Հարմարանքներ և կցամասեր	10
Այլ	6-10

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ակտիվի մնացորդային արժեքն այն գնահատված գումարն է, որը Ընկերությունը ներկա պահին կստանար ակտիվի օտարումից՝ հանած օտարման գնահատված ծախսումները, եթե ակտիվն արդեն լիներ դրա օգտակար ծառայության վերջում անկախվող տարիքի և վիճակի: Ակտիվների մնացորդային արժեքները և օգտակար ծառայության ժամկետները վերանայվում և անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ներդրումային գույք. Ներդրումային գույքը պահվում է Ընկերության կողմից՝ վարձակալությունից եկամուտ ստանալու կամ կապիտալի աճի համար, կամ երկուսը միասին, և որը զբաղեցված չէ Ընկերության կողմից: Ներդրումային գույքը ներառում է կառուցվող ակտիվներ՝ նախատեսված ապագայում որպես ներդրումային գույք օգտագործելու համար:

Ներդրումային գույքը սկզբնապես ճանաչվում է ինքնարժեքով, ներառյալ գործառնական ծախսումները, և հետագայում վերաչափվում է իրական արժեքով՝ շուկայական պայմանները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտացոլելու համար: Ներդրումային գույքի իրական արժեքն այն գինն է, որը կստացվեր ակտիվի վաճառքից բնականոն գործարքի արդյունքում՝ առանց գործարքի ծախսումների նվազեցման: Իրական արժեքի լավագույն վկայություն է հանդիսանում համանման վայրում և վիճակում գտնվող նմանատիպ գույքի ակտիվ շուկայում գործող գները:

Ակտիվ շուկայում գործող գների բացակայության դեպքում Ընկերությունը դիտարկում է տեղեկատվությունը տարբեր աղբյուրներից, այդ թվում՝

ա) ակտիվ շուկայում գործող գները տարբեր բնույթի, վիճակի կամ տեղակայման վայրում գտնվող գույքի համար՝ ճշգրտված, այդ տարբերությունները արտացոլելու նպատակով,

բ) ոչ ակտիվ շուկաներում նմանատիպ գույքի վերջին գները՝ ճշգրտված, այդ գներով գործարքների օրվանից ի վեր տնտեսական պայմանների ցանկացած փոփոխություն արտացոլելու նպատակով, և

գ) զեղչված դրամական հոսքերի կանխատեսումները՝ ապագա դրամական հոսքերի հուսալի գնահատումների հիման վրա, գործող վարձակալության և այլ պայմանագրերի պայմաններով և (ինարավորության դեպքում) արտաքին ապացույցներով հիմնավորմամբ, ինչպիսիք են նույն վայրում և վիճակում գտնվող նմանատիպ գույքի գծով գործող շուկայական վարձակալության վճարները, և կիրառելով դրամական միջոցների հոսքերի քանակի և ժամկետների անորոշության շուկայական ընթացիկ գնահատումները արտացոլող զեղչման գործակիցներ:

Ընկերության ներդրումային գույքի շուկայական արժեքը որոշվում է անկախ գնահատողների հաշվետվությունների հիման վրա, ովքեր ունեն ճանաչված և համապատասխան մասնագիտական որակավորում և համանման տեղակայման վայրում գտնվող և նույն դասի գույքի գնահատման արդիական փորձ:

Ներդրումային գույքը, որը կառուցապատվում կամ վերակառուցվում է որպես ներդրումային գույք օգտագործելու համար, նույնպես չափվում է իրական արժեքով:

Վարձակալությունից ստացված եկամուտը գրանցվում է տարվա շահույթում կամ վնասում՝ հասույթի կազմում: Ներդրումային գույքի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները գրանցվում են տարվա շահույթում կամ վնասում և ներկայացվում առանձին:

Եթե ներդրումային գույքը դառնում է սեփականատիրոջ կողմից զբաղեցված, այն վերադասակարգվում է որպես հիմնական միջոց, և վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ դրա հաշվեկշռային արժեքը հավասարվում է հաշվապահական հաշվառման նպատակներով հաշվառված արժեքին: Եթե սեփականատիրոջ կողմից զբաղեցրած գույքի միավորը դառնում է ներդրումային գույք՝ պայմանավորված օգտագործման փոփոխությամբ, ապա փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այս հոդվածի հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի միջև առաջացող ցանկացած տարբերություն դիտարկվում է նույն կերպ, ինչպես հիմնական միջոցների վերագնահատման դեպքում: Արդյունքում առաջացած՝ գույքի հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած աճ ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում այնքանով, որքանով այն հակադարձում է նախկին արժեզրկումից կորուստը, իսկ մնացած աճը ուղղակիորեն հաշվառվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Գույքի հաշվեկշռային արժեքի արդյունքում առաջացած ցանկացած նվազում ի սկզբանե հաշվանցվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված վերագնահատման ցանկացած հավելածի դիմաց, իսկ մնացած նվազումը ներառվում է տարվա շահույթում կամ վնասում՝ որպես արժեզրկում:

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքով միայն այն դեպքում, երբ հավանական է, որ ծախսերի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն, և արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Բոլոր այլ վերանորոգման և պահպանման ծախսերը ծախսագրվում են, երբ դրանք տեղի են ունենում:

Ոչ նյութական ակտիվներ. Ընկերության ոչ նյութական ակտիվները ունեն որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ և հիմնականում ներառում են կապիտալացված համակարգչային ծրագրային ապահովումը և լիցենզիաները:

Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրային լիցենզիաները կապիտալացվում են դրանց ձեռք բերման և օգտագործման համար կատարված ծախսերի հիման վրա:

Ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդի կիրառմամբ՝ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

	<u>Օգտակար ծառայության ժամկետ՝ արտահայտված տարիներով</u>
Համակարգչային ծրագրեր	9.5
Լիցենզիաներ	Թույլտվության գործողության ժամկետը, բայց ոչ ավել, քան 10 տարի 9.5
Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	9.5

Արժեզրկվելիս, ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև հետևյալ արժեքներից առավելագույնը՝ օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը:

Կանխավճարներ՝ անվերապահ օգտագործման իրավունքի («IRU») պայմանագրերի ներքո: IRU պայմանագրերի ներքո Ընկերության կանխավճարներն իրենցից ներկայացնում են կանխավճարներ՝ մալուխի որոշակի հաղորդման հզորության պայմանագրերով: Ընկերության մասնաբաժինը չի ներկայացնում ցանցի ողջ հզորությունը կամ որևէ բաղադրիչ մաս: Ընկերությունը իրավունք չի ստանում օգտագործելու բացահայտված ցանցային ակտիվները, այլ իրավունք ունի օգտագործել ծրագրված հզորության որոշակի մասնաբաժին: Պայմանագրերը կնքված են 3 և 15 տարով:

Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսեր. Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսեր են համարվում վարձակալված ակտիվների բարելավման համար կատարված կապիտալ ծախսերը: Դրանց մաշվածությունը հաշվարկվում է հետևյալ մեծություններից նվազագույնով՝ օգտակար ծառայության ժամկետ կամ վարձակալության ժամկետ:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. Մաշվածության և ամորտիզացիայի ենթակա ակտիվները դիտարկվում են արժեզրկման հայտանիշների առկայության տեսանկյունից, երբ իրադարձությունները կամ հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ հաշվեկշռային արժեքը չի կարող փոխհատուցվել: Արժեզրկումը գնահատելու նպատակով ակտիվները խմբավորվում են հիմնականում անկախ դրամական միջոցների մուտքեր ապահովող ամենափոքր խմբերի մակարդակում (դրամաստեղծ միավորներ): Ընկերությունը դիտարկում է ամբողջ կազմակերպությունը որպես մեկ դրամաստեղծ միավոր: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է այն չափով, ըստ որի ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը: Ընկերությունը, իրական արժեքը որոշելիս, օգտագործում է գեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մոդելը՝ օգտագործելով ղեկավարության կողմից պատրաստված բիզնես ծրագրերով կանխատեսվող դրամական միջոցների հոսքերը: Էական դատողությունները, որոնք օգտագործվում են ակտիվների փոխհատուցվող արժեքը որոշելիս, բացահայտված են Ծանոթագրություն 4-ում:

Ֆինանսական գործիքներ. հիմնական չափման մոտեցումները: Իրական արժեքը այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության դիմաց, շուկայի մասնակիցների միջև բնականոն գործարքի արդյունքում: Իրական արժեքի ամենաարժանահավատ վկայությունն է հանդիսանում ակտիվ շուկայում գնանշվող գինը: Ակտիվ շուկան այն շուկան է, որում շարունակական հիմունքով տեղի են ունենում ակտիվի կամ պարտավորության հետ կապված գործարքները՝ անհրաժեշտ գնային տեղեկատվություն ապահովելու համար բավարար հաճախականությամբ և ծավալով:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ակտիվ շուկայում շրջանառվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափվում է որպես առանձին ակտիվի կամ պարտավորության գնանշվող շուկայական գնի և ընկերության կողմից պահվող գործիքների քանակության արտադրյալ: Նշվածը տեղի է ունենում նույնիսկ այն դեպքում, երբ շուկայի սովորական օրական առքուվաճառքի ծավալը բավարար չէ այդ քանակությունը կլանելու համար, և մեկ գործարքում դիրքը վաճառելու հայտի ներկայացումը կարող է ազդել գնանշվող գնի վրա:

Գնահատման մեթոդները, ինչպիսիք են զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները կամ վերջերս կատարված «պարզած ձեռքի հեռավորության գործարքները» կամ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունների ֆինանսական տվյալների ստացման վրա հիմնված մոդելները, օգտագործվում են որոշելու այն ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը, որոնց համար արտաքին շուկայական գնանշման տեղեկատվությունը հասանելի չէ: Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի, հետևյալ կերպ՝ (i) մակարդակ 1՝ չափումներ ակտիվ շուկայում նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշվող գներով (չճշգրտվող), (ii) մակարդակ 2՝ չափման գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտելի են, (iii) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Գործարքի հետ կապված ծախսումները լրացուցիչ ծախսումներն են, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական գործիքի ձեռքբերմանը, թողարկմանը կամ օտարմանը: Լրացուցիչ ծախսումն այն ծախսումն է, որը կազմակերպությունը չէր կրի, եթե գործարքը տեղի չունենար: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են գործակալներին (ներառյալ՝ որպես վաճառքի գործակալ հանդես եկող աշխատակիցներին), խորհրդատուներին, միջնորդներին, դիլերներին վճարված միջնորդավճարները և կոմիսիոն վճարները, կարգավորող մարմինների և արժեթղթերի փոխանակման գործակալությունների կողմից գանձումները, սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ կապված հարկերը և վճարները: Գործարքի հետ կապված ծախսումները չեն ներառում պարտատոմսերի հավելավճարները և զեղչերը, ֆինանսական ծախսերը, ներքին վարչական կամ պահպանման ծախսերը:

Ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական գործիքը գնահատվել է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած հաշվեգրված տոկոսները և ֆինանսական ակտիվների համար՝ հանած ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով ցանկացած նվազեցում: Հաշվեգրված տոկոսները ներառում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ գործարքի հետ կապված հետաձգված ծախսումների և հավելավճարի կամ զեղչի ամորտիզացիան՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը և հաշվեգրված տոկոսային ծախսը, ներառյալ հաշվեգրված արժեկտրոնը և ամորտիզացված զեղչը կամ հավելավճարը (ներառյալ՝ առաջացման պահին հետաձգված վճարները, եթե կան այդպիսիք) առանձին չեն ներկայացվում և ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության համապատասխան հոդվածի հաշվեկշռային արժեքում:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային եկամտի կամ տոկոսային ծախսի բաշխման այնպիսի մեթոդ է, որը հանգեցնում է հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ կիրառվող հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքի (արդյունավետ տոկոսադրույք): Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ համապատասխան դեպքերում ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները (չներառելով ապագա պարտքային կորուստները) զեղչում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական գործիքի գույն հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը զեղչում է փոփոխական տոկոսադրույք ունեցող գործիքների դրամական միջոցների հոսքերը մինչև հաջորդ տոկոսադրույքի վերագնանշման ամսաթիվը, բացառությամբ այն պարզավճարի կամ զեղչի, որն արտացոլում է գործիքում սահմանված լողացող տոկոսադրույքի կամ շուկայական դրույքներով չսահմանված այլ փոփոխականների նկատմամբ վարկային սփերտը: Այդպիսի պարզավճարները կամ զեղչերն ամորտիզացվում են գործիքի ողջ գործողության ակնկալվող ժամանակահատվածի ընթացքում: Ներկա արժեքի հաշվարկումը ներառում է պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր վճարները, որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասն են կազմում: Գնված կամ սկզբնավորված վարկային տեսանկյունից արժեգրված (POCI) ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակտիվների համար արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ հաշվի առնելով պարտքային ռիսկը, այսինքն. հաշվարկվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա, և ոչ թե պայմանագրային դրամական հոսքերի հիման վրա:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչում. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Բոլոր մյուս ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ ճշգրտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ իրական արժեքի լավագույն վկայությունն է գործարքի գինը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ շահույթ կամ վնաս ճանաչվում է միայն այն ժամանակ, երբ կա իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերություն, որը կարող է ապացուցվել միևնույն գործիքում դիտելի ընթացիկ շուկայական այլ գործարքներով կամ գնահատման մեթոդով, որի ելակետային տվյալները ներառում են միայն դիտելի շուկայական տվյալները: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով ճանաչվում է ակնկալվող պարտքային կորուստ անմիջապես հանգեցնելով հաշվապահական վնասի:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում և հետագա չափում. չափման կատեգորիաները. Ֆինանսական ակտիվները դասակարգելիս Ընկերությունը կիրառում է չափման հետևյալ կատեգորիաները՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Պարտքային ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը կախված է (i) ակտիվների համապատասխան պորտֆելի կառավարման համար նախատեսված ընկերության բիզնես մոդելից և (ii) ակտիվի դրամական հոսքերի բնութագրից:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում և հետագա չափում. բիզնես մոդել: Բիզնես մոդելն արտացոլում է այն մեթոդը, որի միջոցով Ընկերությունը կառավարում է իր ակտիվները՝ դրամական հոսքերի հավաքագրման նպատակով. արդյո՞ք Ընկերության նպատակն է՝ (i) ակտիվներից հավաքագրել բացառապես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը («ակտիվների պահում պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով»), թե (ii) ակտիվներից հավաքագրել և՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը, և՛ ակտիվների վաճառքից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը («ակտիվների պահում պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և վաճառքի նպատակով»), կամ, եթե (i) կամ (ii) պարբերությունները կիրառելի չեն, ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են «այլ» բիզնես մոդելի և չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Բիզնես մոդելը որոշվում է ակտիվների խմբի համար (պորտֆելի մակարդակով), հիմնվելով այն գործողությունների բոլոր պատշաճ ապացույցների վրա, որոնք Ընկերությունը մտադիր է իրականացնել գնահատման ամսաթվի դրությամբ առկա պորտֆելի համար սահմանված նպատակին հասնելու համար:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում և հետագա չափում. դրամական միջոցների հոսքերի բնութագրերը. Եթե բիզնես մոդելը նախատեսում է ակտիվների պահում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացման կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի և վաճառքի համար, ապա Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումներ: Պարունակվող ածանցյալ գործիքներով ֆինանսական ակտիվները դիտարկվում են ամբողջ ծավալով՝ որոշելու, թե արդյոք նրանց դրամական միջոցների հոսքերը համապատասխանում են միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումների հատկանիշներին: Նման գնահատումն իրականացնելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը համապատասխանում են բազային վարկային համաձայնագրին, այսինքն՝ տոկոսները ներառում են միայն պարտքային ռիսկը, փողի ժամանակային արժեքը, այլ բազային պարտքային ռիսկերը և շահույթի մարժան:

Այն դեպքերում, երբ պայմանագրային պայմաններն առաջացնում են ռիսկի ենթարկվածություն կամ անկայունություն, որն անհամատեղելի է վարկավորման բազային մեխանիզմի հետ, ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում և չափվում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումների գնահատումը կատարվում է ակտիվի սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում այն չի վերանայվում:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում. Ֆինանսական գործիքները վերադասակարգվում են միայն այն դեպքում, երբ ընդհանուր առմամբ փոփոխվում է պորտֆելը կառավարող բիզնես մոդելը: Վերադասակարգումը կիրառվում է առաջընթաց կերպով՝ առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից՝ բիզնես մոդելի փոփոխությունից հետո: Ընկերությունը ընթացիկ կամ համեմատական ժամանակահատվածում չի փոխել իր բիզնես մոդելը և վերադասակարգում չի կիրառել:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատված պահուստ. Ընկերությունը կանխատեսումային հիմունքով գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքների, ինչպես նաև ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի գծով հնարավոր ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ընկերությունը գնահատում է ֆինանսական գործիքների հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստը և ճանաչում է կորստի պահուստը հաշվետու յուրաքանչյուր ամսաթվի դրությամբ: Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատումը արտացոլում է:

i) անաչառ և հավանականությամբ կշռված գումարը, որը որոշվում է հնարավոր արդյունքների տիրույթի գնահատման միջոցով: (ii) փողի ժամանակային արժեքը, և (iii) տեղի ունեցած իրադարձությունների, ընթացիկ պայմանների և կանխատեսվող ապագա տնտեսական պայմանների վերաբերյալ ողջ հիմնավոր և հավաստի տեղեկությունները, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հասանելի են առանց անհարկի միջոցների և ռեսուրսների ծախսման:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը, տրամադրված վարկերը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են՝ նվազեցված ակնկալվող պարտքային կորուստի պահուստի չափով: Ֆինանսական երաշխիքների համար ակնկալվող պարտքային կորուստի համար առանձին պահուստը ճանաչվում է որպես պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Ընկերությունը կիրառում է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի չափման պարզեցված մոտեցում (պահուստների մատրիցա) իր առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք ներառում են չմարված դեբիտորական պարտքերը: Պահուստների ժամկետայնությունը հիմնված է պարտքային կորուստների պատմական փորձի վրա՝ առևտրային դեբիտորական պարտքերի ամբողջական ժամկետի ընթացքում և ճշգրտվում է ըստ կանխատեսումների գնահատման: Կանխատեսումների գնահատումը ներառում է մակրոտնտեսական գործոններ, ինչպիսիք են ՀՆԱ-ն և գործազրկության մակարդակը ՀՀ-ում: Ընկերությունը դեֆոլտի մակարդակի գծով չի կիրառում կանխատեսումների գնահատման ճշգրտումներ, եթե պարտքային կորուստների գծով մակրոտնտեսական գործոնների և Ընկերության պատմական փորձի միջև չկա հարաբերակցություն: Պահուստների ժամկետայնությունը վերանայվում է եռամսյակային հիմունքով:

Մնացած ֆինանսական ակտիվների համար Ընկերությունը կիրառում է պարտքային ռիսկերի էական փոփոխման գնահատման մոդելը: Արժեզրկման կորուստները ներկայացվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ «Այլ գործառնական ծախսեր» տողում:

Դեբիտորական պարտքերի նկատմամբ հաշվեգրված տույժերը, տուգանքները և տոկոսները ներառվում են արժեզրկման պահուստի կազմի մեջ: Պահուստային մատրիցայի համար ԱՊԿ-ի դրույքաչափերը վերանայվում են եռամսյակային հիմունքով՝ դեբիտորական պարտքերի հավաքագրելիության և կանխատեսումային տեղեկատվության հիման վրա:

Եթե ամորտիզացված արժեքով պահվող արժեզրկված ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերանայվում են բանակցությունների արդյունքում կամ մեկ այլ ձևով վերափոխվում են կողմի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա արժեզրկումը չափվում է՝ օգտագործելով մինչև պայմանների վերափոխումը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վերաձևակերպվող ակտիվը ապաճանաչվում է և նոր ակտիվը ճանաչվում է իր իրական արժեքով, միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի ռիսկերը և հատույցները էականորեն փոխվել են: Սա սովորաբար հաստատվում է սկզբնական դրամական միջոցների հոսքերի և նոր ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքների միջև էական տարբերության առկայությամբ:

Եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորստի գումարը նվազում է և այդ նվազումը կարելի է անկողմնակալ կերպով կապել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքին, ապա անցյալում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է՝ ճշգրտելով պահուստային հաշիվը տարվա շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվների դուրսգրում. Ֆինանսական ակտիվները ամբողջությամբ կամ մասամբ դուրս են գրվում այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը սպառել է դրանց վերականգնման բոլոր գործնական հնարավորությունները և եզրակացրել է, որ չկան այդպիսի ակտիվների վերականգնման հիմնավորված ակնկալիքներ: Վերականգնման հիմնավորված ակնկալիքների բացակայության հիմնական հայտանիշ է հանդիսանում վերջնաժամկետի լրանալը: Դուրսգրումն իրենից ներկայացնում է ակտիվի ապաճանաչում: Ընկերությունը կարող է դուրս գրել դեռևս հարկադիր բռնագանձման գործընթացում գտնվող ֆինանսական ակտիվները, այն դեպքում, երբ Ընկերությունը փորձում է բռնագանձել պայմանագրային պարտավորության գումարները՝ առանց վերականգնման ողջամիտ ակնկալիքի:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչում. Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ. (ա) ակտիվը մարվել է կամ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցրել են իրենց ուժը կամ (բ) Ընկերությունը փոխանցել է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի նկատմամբ իրավունքները կամ կնքել է ակտիվների փոխանցման պայմանագիր, միաժամանակ (i) փոխանցելով ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերն ու հատույցները կամ (ii) չփոխանցելով և նաև չպահպանելով ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերն ու հատույցները, սակայն չպահպանելով նաև ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Վերահսկողությունը համարվում է պահպանված, եթե մյուս կողմը գործնականում չի կարող ակտիվն ամբողջությամբ վաճառել չփոխկապակցված երրորդ կողմի՝ առանց վաճառքի վրա լրացուցիչ սահմանափակումներ դնելու անհրաժեշտության:

Ֆինանսական պարտավորությունների չափման կատեգորիաները. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող, բացառությամբ ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչում. Ֆինանսական պարտավորություններն ապաճանաչվում են դրանց մարման պարագայում (այսինքն, երբ պարտավորությունը կատարվում է, կամ պայմանագրով նշված պարտավորությունը դադարում է կամ սպառվում է դրա իրականացման ժամկետը):

Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում. Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են և գուտ գումարը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ առկա է ճանաչված գումարները հաշվանցելու համար իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և կա մտադրություն կամ մարելու գուտ արժեքը, կամ էլ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը: Դիտարկվող հաշվանցման իրավունքը (ա) չպետք է կախված լինի ապագա իրադարձությունից և (բ) պետք է իրավաբանական ուժ ունենա բոլոր հետևյալ հանգամանքներում՝ (i) բնականոն գործունեության ընթացքում, (ii) դեֆոլտի դեպքում և (iii) անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր. Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ հետագա չափումը իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ:

Ժամկետային ավանդներ. Ժամկետային ավանդները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ. Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են առձեռն դրամական միջոցները, բանկերում պահվող ցպահանջ ավանդները և այլ կարճաժամկետ բարձր իրացվելիություն ունեցող ներդրումները՝ երեք ամիս կամ դրանից պակաս սկզբնական մարման ժամկետով: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, երբ գործընկերը կատարում է պայմանագրով նախատեսված իր պարտավորությունները: Հետագա չափումն իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ. Ընկերությունը վարձակալում է տարբեր գրասենյակային տարածքներ, հող և շենքեր, որոնք օգտագործվում են հեռահաղորդակցության սարքավորումների տեղակայման համար: Պայմանագրերում կարող են ներառվել և՛ բաղկացուցիչներ, որոնք հանդիսանում են վարձակալության պայմանագրեր, և՛ բաղադրիչներ, որոնք վարձակալության պայմանագրեր չեն հանդիսանում: Ընկերությունը պայմանագրային հատուցումը բաշխում է վարձակալության բաղադրիչների և այն բաղադրիչների միջև, որոնք վարձակալություն չեն հանդիսանում՝ հիմք ընդունելով այդ բաղադրիչների առանձնացված գործարքի հարաբերական գինը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով, որը ներառում է.

- վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափման գումարը,
- վարձակալության վճարումները, որոնք կատարվել են վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ մինչ այդ ամսաթիվը, հանած ստացված վարձակալության խրախուսումները,
- ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսումները,
- վարձակալության պայմանագրով ակտիվի նախատեսված վիճակը վերականգնելու համար պահանջվող ծախսումները:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, որպես կանոն, ամորտիզացվում են գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի կամ վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ կախված նրանից, թե որն ավելի շուտ կավարտվի: Եթե Ընկերությունը գնման օպցիոնն իրագործելու բավարար չափով վստահություն ունի, այն օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը ամորտիզացնում է հիմնական ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ընկերությունն օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ամորտիզացիան հաշվարկում է գծային մեթոդով դրանց գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, մասնավորապես.

Օգտագործման իրավունքի տեսակ

Օգտակար ծառայության ժամկետ՝
արտահայտված տարիներով

Հող

Շենքեր, գրասենյակներ և խանութներ

8

3-8

Վարձակալության գծով պարտավորություններ. Վարձակալության պայմանագրերից բխող պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման պահին չափվում են ներկա արժեքով: Վարձակալության գծով պարտավորությունները ներառում են հետևյալ վարձակալության վճարների զուտ ներկա արժեքը.

- հաստատուն վճարներ (ներառյալ, ըստ էության, հաստատուն վճարումները) հանած ստացման ենթակա վարձակալության խրախուսումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքաչափից և սկզբնապես չափվում են օգտագործելով մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ գործող ինդեքսը կամ դրույքաչափը,
- վարձակալության պայմանագրերը դադարեցնելու համար տուգանքների վճարները, եթե վարձակալության ժամկետը արտացոլում է Ընկերության կողմից այդ օպցիոնի իրագործումը:

Վարձակալության երկարաձգման և դադարեցման օպցիոնները նախատեսված են Ընկերության մի շարք պայմանագրերում: Այս պայմաններն օգտագործվում են Ընկերության գործունեության մեջ օգտագործվող ակտիվները կառավարելիս առավելագույն գործառնական ճկունությունն ապահովելու համար: Պարտավորության գնահատումը ներառում է նաև վարձակալության վճարներ, որոնք կկատարվեն որպես երկարաձգման օպցիոնների իրագործման մաս, եթե բավարար վստահություն կա, որ վարձակալությունը կերկարաձգվի:

Վարձակալության վճարները գեղջվում են՝ օգտագործելով վարձակալության պայմանագրով ենթադրվող տոկոսադրույքը: Եթե այս դրույքաչափը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշել, ինչը, որպես կանոն, տեղի է ունենում Ընկերության մոտ առկա վարձակալության պայմանագրերի դեպքում, ապա Ընկերությունն օգտագործում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, որը այն դրույքաչափն է, որով Ընկերությունը կարող էր համանման ժամանակահատվածում և համանման ապահովությամբ ներգրավել փոխառու միջոցներ, որոնք անհրաժեշտ կլինեին համանման տնտեսական պայմաններում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի արժեքին համարժեք ակտիվ ձեռք բերելու համար:

Լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը որոշելու համար Ընկերությունը.

- հնարավորության դեպքում, որպես նախնական տեղեկատվություն օգտագործում է վերջերս երրորդ անձի կողմից ստացված ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ճշգրտում է այն, հաշվի առնելով ֆինանսավորումը ստանալու պահից հետո տեղի ունեցած ֆինանսավորման պայմանների փոփոխությունները,
- օգտագործում է ձևավորման այնպիսի մոտեցում, որի դեպքում հաշվարկը սկսվում է առանց ռիսկի տոկոսադրույքից, որը ճշգրտվում է պարտքային ռիսկի չափով, և
- կատարում է ճշգրտումներ հաշվի առնելով վարձակալության պայմանագրի առանձնահատկությունները, օրինակ, վարձակալության ժամկետը, երկիրը, արժույթը և ապահովությունը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Վարձակալության վճարները բաժանվում են պարտավորությունների հիմնական գումարի և ֆինանսական ծախսերի: Ֆինանսական ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում վարձակալության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում՝ յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի պարտավորության մնացորդի վրա հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքն ապահովելու համար:

Շահութահարկ. Շահութահարկը ներկայացվում է ֆինանսական հաշվետվություններում համաձայն օրենսդրության, որն, ըստ Էուլթյան, գործում է կամ ուժի մեջ է մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից և ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ անմիջապես սեփական կապիտալում, քանի որ վերաբերում է այնպիսի գործարքների, որոնք տվյալ կամ այլ ժամանակաշրջանում ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում կամ անմիջապես սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկն այն գումարն է, որը ենթակա է վճարման կամ հարկային մարմիններից փոխհատուցման և վերաբերում է ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջանների հարկվող շահույթներին կամ վնասներին: Շահութահարկից տարբերվող այլ հարկերը, ճանաչվում են գործառնական ծախսերում:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը հետագա տարիներին փոխանցվող հարկային վնասի և ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առկա են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և հարկային նպատակով օգտագործվող արժեքները համեմատելիս: Համաձայն սկզբնական ճանաչման վերաբերյալ բացառության, հետաձգված հարկը չի գրանցվում այն ժամանակավոր տարբերությունների դեպքում, երբ ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը կատարվում է այնպիսի գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որը սկզբնապես գրանցվելիս, ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական, և ո՛չ էլ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային մնացորդները չափվում են կիրառելով հարկային դրույթները, որոնք, ըստ Էուլթյան, գործում են կամ ուժի մեջ են մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և որոնք ակնկալվում է կիրառել այն ժամանակահատվածներում, երբ ժամանակավոր տարբերությունները հակադարձվեն կամ նախորդ ժամանակաշրջաններից բերված հարկային վնասն օգտագործվի: Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների և նախորդ ժամանակաշրջաններից բերված հարկային վնասի մասով հետաձգված հարկային ակտիվը գրանցվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք հաշվանցել ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց և, երբ հետաձգված շահութահարկի ակտիվներն ու պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկվող անձից կամ տարբեր հարկատուներից, որտեղ կա մնացորդները գուտ հիմունքով կարգավորելու մտադրություն:

Անորոշ հարկային դիրքեր. Ընկերության անորոշ հարկային դիրքերը գնահատվում են ղեկավարության կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Շահութահարկի գծով պարտավորությունները հաշվի են առնվում այն դեպքում, երբ ղեկավարությունը գտնում է, որ լրացուցիչ հարկային պարտավորությունների առաջացման հավանականությունը ավելի մեծ է, քան դրանց բացակայությունը, եթե Ընկերության հարկային գործունեությունը վիճարկվի հարկային մարմինների կողմից: Գնահատումը հիմնված է այն հարկային օրենքների և համապատասխան իրավական ակտերի մեկնաբանությունների վրա, որոնք, ըստ Էուլթյան, գործում են կամ ուժի մեջ են մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, ինչպես նաև նմանատիպ հարցերի շուրջ ցանկացած հայտնի դատական կամ այլ որոշումների վրա: Տուգանքների, տոկոսների և հարկերի, բացառությամբ շահութահարկի, գծով պարտավորությունները ճանաչվում են ղեկավարության կողմից՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պարտավորությունների մարման համար պահանջվող ծախսերի լավագույն գնահատականը:

Շահութահարկի անորոշության գծով ճշգրտումները՝ բացառությամբ տույժերի և տուգանքների, արտացոլվում են շահութահարկի գծով ծախսերում: Շահութահարկի անորոշության գծով ճշգրտումները՝ կապված տույժերի և տուգանքների հետ, արտացոլվում են համապատասխանաբար ֆինանսական ծախսերի և այլ գուտ շահույթների/(վնասների) կազմում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ավելացված արժեքի հարկ. Վաճառքին վերաբերող ավելացված արժեքի հարկը ենթակա է վճարման հաճախորդներին ապրանքների հանձնման կամ ծառայությունների մատուցման ժամանակ: Գնմանը վերաբերող ԱԱՀ-ը սովորաբար հաշվանցվում է վաճառքին վերաբերող ԱԱՀ-ի դիմաց, ԱԱՀ-ի հարկային հաշիվը ստանալուց և հաստատելուց հետո: Հարկային մարմինները թույլատրում են ԱԱՀ-ը հաշվարկել զուտ հիմունքով: Վաճառքին և գնումներին վերաբերող ԱԱՀ-ի գումարները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են համախառն հիմունքով և առանձին բացահայտվում են որպես ակտիվ և պարտավորություն: Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման համար պահուստ ստեղծելու դեպքում արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է պարտապանի համախառն գումարում, ներառյալ ԱԱՀ-ը:

Պաշարներ. Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ենթադրվող գինն է՝ հանած վաճառքի ծախսումները:

Կանխավճարներ. Կանխավճարները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանելով արժեզրկման համար պահուստը: Կանխավճարները դասակարգվում են որպես ոչ ընթացիկ, երբ կանխավճարին վերաբերող ապրանքներն ու ծառայությունները ակնկալվում է ստանալ մեկ տարի հետո կամ երբ կանխավճարը վերաբերում է այնպիսի ակտիվի, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ կդասակարգվի որպես ոչ ընթացիկ: Ակտիվներ ձեռք բերելու գծով կանխավճարները փոխանցվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ Ընկերությունը ստանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողություն և հավանական է, որ ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն:

Այլ կանխավճարները ծախսագրվում են շահույթի կամ վնասի կազմում, երբ կանխավճարի հետ կապված ապրանքը կամ ծառայությունը ստացվում է: Եթե կա այնպիսի հայտանիշ, որ կանխավճարին վերաբերող ակտիվները, ապրանքները կամ ծառայությունները չեն ստացվի, ապա կանխավճարի հաշվեկշռային արժեքը համապատասխանաբար դուրս է գրվում և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում:

Կանոնադրական կապիտալ. Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, սեփական կապիտալում ցույց են տրվում որպես ստացված մուտքերից նվազեցում՝ հարկումից հետո: Իրական արժեքի այն մասը, որը գերազանցում է թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, սեփական կապիտալում գրանցվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

Պահուստային կապիտալ. Պահուստային կապիտալը ներկայացված է Հայաստանի Հանրապետության «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքի համապատասխան ստեղծված չբաշխվող պահուստային հիմնադրամով: Պահուստային հիմնադրամն օգտագործվում է Ընկերության կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Ընկերության պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե Ընկերության շահույթը և այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում: Պահուստային հիմնադրամը չպետք է Ընկերության կանոնադրական կապիտալի 15%-ից պակաս լինի:

Պահուստներ պարտավորությունների և վճարների համար. Պարտավորությունների և վճարների գծով պահուստները անորոշ ժամանակով կամ գումարով ոչ ֆինանսական պարտավորություններ են: Դրանք հաշվեզրկվում են, երբ Ընկերությունը, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի իրավաբանորեն սահմանված կամ ենթադրվող պարտավորություն և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք, ինչպես նաև հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել պարտավորության չափը: Պահուստները գնահատվում են՝ ելնելով ծախսերի ներկա արժեքից, որն, ինչպես ակնկալվում է, կպահանջվի պարտավորության մարման համար՝ գեղչված միջև հարկումը տոկոսադրույքով, որն արտացոլում է տվյալ պարտավորությունների գծով գումարների և ռիսկերի ներկա արժեքը: Ժամանակի ընթացքում պահուստի աճը ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս:

Ակտիվների ապագործարկման պահուստ. Ակտիվի ապամոնտաժման համար գնահատվող անհրաժեշտ ծախսերը (ակտիվների ապագործարկման պահուստը) ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին ձեռք բերման պահին կամ վերջինիս օգտագործման որոշակի փուլում: Երբ պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ տնտեսական օգուտների արտահոսքի գնահատված ժամկետների կամ գումարների, ինչպես նաև գեղչման դրույքի փոփոխության արդյունքում անհրաժեշտություն է առաջանում կարգավորել գոյություն ունեցող ապագործարկման պահուստի չափը, ապա փոփոխվում է նաև պահուստին համապատասխանող ակտիվի սկզբնական արժեքը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխիքներ. Ֆինանսական երաշխիքները հանձնառություններ են, որոնցով Ընկերությունը պարտավորվում է կատարել որոշակի վճարումներ՝ փոխհատուցելու երաշխիքը տնօրինողի վնասները, որոնք նա կկրեր, եթե առանձին պարտատերն ի վիճակի չլիներ կատարել վճարումները պարտքային գործիքի պայմաններով նախատեսված ժամկետներում: Ֆինանսական երաշխիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որի համար սովորաբար վկայություն է հանդիսանում ստացված վճարների մեծությունը: Այդ գումարի ամորտիզացիան հաշվարկվում է գծային մեթոդով երաշխիքի ժամկետի ընթացքում: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում երաշխիքները չափվում են հետևյալ երկու արժեքներից առավելագույնով. (i) ակնկալվող կորուստների մոդելով՝ հաշվարկված որպես երաշխավորված մնացորդի գծով արժեքը կմասն պահուստի գումար և (ii) սկզբնապես ճանաչված գումարի չամորտիզացված մնացորդ: Բացի այդ, ԱՊԿ-ի պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես ակտիվ ճանաչված՝ վճարների գծով ստացվելիք գումարների համար:

Հատուցումներ աշխատակիցներին. Աշխատավարձը, պետական կենսաթոշակային և Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովության ֆոնդերին հատկացումները, տարեկան վճարովի արձակուրդը, հիվանդության պատճառով բացակայությունը և պարգևավճարները հաշվեգրվում են այն տարում, երբ տվյալ հատուցումները որոշող համապատասխան ծառայությունները մատուցվել են Ընկերության աշխատակիցների կողմից: Պետական կենսաթոշակային և սոցիալական ապահովության ֆոնդերին հատկացումներից բացի, Ընկերությունը չունի կենսաթոշակային կամ համանման այլ վճարումներ կատարելու իրավական պարտավորություն:

Սեզմենտների հաշվառում. Գործառնական սեզմենտները ներկայացվում են Ընկերության գլխավոր գործադիր մակարդակում որոշում կայացնող անձին ներկայացվող ներքին հաշվետվություններին համապատասխան եղանակով: Գլխավոր գործադիր մակարդակում որոշում կայացնող անձը պատասխանատու է ռեսուրսների բաշխման և գործառնական սեզմենտների կատարողական արդյունքների գնահատման համար: Հաշվետու սեզմենտները, որոնց հասույթը, արդյունքը կամ ակտիվները կազմում են բոլոր հատվածների տասը տոկոսը կամ ավելին, ներկայացվում են առանձին:

Հասույթի ճանաչում. Ընկերության եկամտի աղբյուր են հանդիսանում ձայնային ծառայությունների մատուցումը, տվյալների փոխանցման ծառայությունները և անլար կապի լայնածավալ ծառայությունների ու լայնաշերտ ինտերնետի հասանելիության միջոցով այլ հեռահաղորդակցման ծառայությունները, ինչպես նաև սարքավորումների և պարագաների վաճառքը: Ապրանքներն ու ծառայությունները կարող են տրամադրվել առանձին կամ ծառայությունների համակցված փաթեթով:

Եթե պայմանագրի արդյունքը չի կարող արժանահավատ որոշվել, ապա պայմանագրային հասույթը ճանաչվում է կատարված պայմանագրային ծախսերի չափով, որոնք կարող են փոխհատուցվել:

Ծառայությունների վաճառքից ստացված հասույթ. Ծառայությունների վաճառքից ստացված հասույթը իր մեջ ներառում է գնորդների հետ կնքած պայմանագրերով նախատեսված եթերաժամից ստացված հասույթը և հաշվարկների կանխավճարային համակարգի շրջանակներում, ամսեկան բաժանորդային վճարը, փոխկապակցման ծառայությունից հասույթը, ռոումինգի գծով հասույթը և այլ ծառայությունները: Լրացուցիչ ծառայությունները ներառում են կարճ հաղորդագրություններ (SMS), մուլտիմեդիային հաղորդագրություններ (MMS), համարի որոշում, զանգի սպասարկում, տվյալների փոխանակում, բջջային ինտերնետ, ներբեռնվող կոնտենտ և այլ ծառայություններ: Լրացուցիչ կոնտենտային ծառայություններից հասույթը արտացոլվում է՝ հանած համապատասխան ծախսերը, երբ Ընկերությունը հանդիսանում է որպես գործակալ կոնտենտ-պրովայդերների համար կամ առանց համապատասխան ծախսերի, երբ Ընկերությունը հանդիսանում է որպես գործարքի հիմնական պարտավորությունները կրող կողմ:

Միջհամակարգային փոխկապակցման գծով հասույթ գոյանում է, երբ Ընկերությունը տրաֆիկ է ստանում այլ օպերատորների բջջային կամ ֆիքսված կապի բաժանորդներից, և այդ տրաֆիկը դադարեցվում է Ընկերության ցանցում: Ռոումինգից եկամուտները ներառում են ինչպես Ընկերության հաճախորդներից ստացված եկամուտները, որոնք ռոումինգից օգտվում են իրենց երկրի ցանցից դուրս, այնպես էլ այլ անլար օպերատորների հասույթը՝ իրենց հաճախորդների կողմից ընկերության ցանցում ռոումինգի համար: Հասույթի երկու հոսքերի համար էլ ընկերությունն ունի մեկ կատարողական պարտականություն և ճանաչում է բջջային կապի օգտագործման և ռոումինգի ծառայություններից հասույթը՝ հիմնվելով ժամանակի ընթացքում մատուցված ծառայությունների մշակված տրաֆիկի թույլների վրա: Ռոումինգում միջազգային զանգերի համար օտարերկրյա օպերատորներից ստացված հասույթը ճանաչվում է զանգի կատարման ժամանակաշրջանում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

Սահմանված ժամանակահատվածով ծառայություններից, ներառյալ ֆիքսված սակագնային պլանները և ամսական բաժանորդագրությունները, ստացված հասույթը, որպես կանոն, ճանաչվում է հավասարապես ժամանակի ընթացքում: Սակագնային պլաններից ստացված հասույթը, որոնց համար վճարումը զանձվում է փաստացի օգտագործման դիմաց, ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում դրանց օգտագործման աստիճանով:

Որոշ սակագնային պլաններ հաճախորդներին հնարավորություն են տալիս հաջորդ ժամանակահատված փոխանցել չօգտագործված ծառայությունները: Այդ սակագնային պլաններից ստացված հասույթը, որպես կանոն, հավասարապես ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ըստ դրանց օգտագործման աստիճանի: Մի քանի ծառայությունների բաղադրիչներ ներառող պայմանագրերի (ինչպես օրինակ՝ ձայնը, տեքստը, տվյալները) համար հասույթը բաշխվում է առանձին վաճառքի գնի հիման վրա: Այդ ծառայությունների առանձին վաճառքի գինը որոշվում է հաշվի առնելով այն գինը, որը զանձվում է այն գնորդներից, ովքեր վճարում են ծառայության համար ըստ օգտագործման աստիճանի:

Սկզբնական վճարումները, ներառյալ ակտիվացման կամ կապի վճարները, գծային հիմնքով ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում: Անորոշ ժամկետով պայմանագրերի (որպես կանոն՝ կանխավճարային պայմանագրերի) դեպքում սկզբնական վճարումներից հասույթը ճանաչվում է բաժանորդի գոյության միջին տևողության ընթացքում: Այլ օպերատորներից ստացված հասույթը՝ ներառյալ միջանցային միացումների և ռոումինգի վճարը, ճանաչվում է պայմանագրային գնի հիման վրա՝ հանած ծավալի համար նախատեսված ենթադրյալ հետընթաց գեղչերը: Կուտակված փորձն օգտագործվում է գեղչերի գնահատման և տրամադրման համար: Ծառայությունների վաճառքից ստացված ողջ հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում:

Սարքավորումների և պարագաների վաճառք. Սարքավորումներն ու պարագաները սովորաբար հաճախորդներին վաճառվում են առանձին կամ ծառայությունների փաթեթների հետ միասին: Ծառայությունների փաթեթների հետ միասին վաճառքի դեպքում հասույթը բաշխվում է համամասնորեն՝ ելնելով առանձին վաճառքի և ծառայությունների փաթեթի գնից:

Բջջային կապի սարքավորումների և պարագաների վաճառքից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ սարքավորումը վաճառվում է բաժանորդին կամ եթե այն վաճառվում է միջնորդի միջոցով, երբ միջնորդը սարքի նկատմամբ վերահսկողություն է սահմանել, և միջնորդն իրավունք չունի այն վերադարձնել: Ֆիքսված կապի սարքավորումների վաճառքից ստացված հասույթը չի ճանաչվում այնքան ժամանակ, քանի դեռ այդ սարքավորումների տեղադրումն ու փորձարկումն ավարտված չէ, և սարքավորումը չի ընդունվել գնորդի կողմից: Սարքավորումների և պարագաների վաճառքից ստացված ողջ հասույթը ճանաչվում է ժամանակի որոշակի պահին:

Պայմանագրի գծով մնացորդներ. Դեբիտորական պարտքերը և պայմանագրերի գծով ակտիվները հիմնականում դասվում են այն միջոցների շարքին, որոնք ձեռք են բերվում գործակալների, կապի այլ օպերատորների և հետվճարային կապի սակագնային պլան ունեցող հաճախորդների կատարած վճարումների արդյունքում:

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները գլխավորապես դասվում են չփոխհատուցվող դրամական միջոցների շարքին, որոնք ձեռք են բերվել կանխավճարային համակարգով ֆիքսված կամ փաստացի օգտագործման դիմաց վճարվող սակագնային պլան ունեցող գնորդներից: Պայմանագրերի գծով պարտավորությունները ներկայացված են որպես «Հետաձգված եկամուտ» և «Ստացված կանխավճարներ»՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: «Հետաձգված եկամտի» մնացորդները տարվա սկզբում ճանաչվել են որպես հասույթ տարվա ընթացքում:

Դրամական միջոցների հավաքագրման մեթոդ հանդիսացող կանխավճարային քարտերի իրացումը արտացոլվում է բաժանորդներից ստացված կանխավճարների տեսքով՝ ապագայում մատուցվող ծառայությունների համար և հետաձգվում է մինչև այն պահը, երբ հաճախորդը օգտագործի իրեն հասանելի եթերաժամը: Կանխավճարային քարտերը կարող են լինել անժամկետ, սակայն նրանց գործունեության ժամանակաշրջանը սահմանափակվում է օրենսդրությամբ. չօգտագործված կանխավճարային մնացորդները գումարվում են ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթին՝ ակնկալվող կանխավճարային մնացորդի հիման վրա, որի ժամկետը կլրանա՝ չօգտագործված մնալով:

Գնորդների ներգրավմանն ուղղված ծախսումներ. Գնորդների հետ պայմանագիր կնքելուն ուղղված որոշ լրացուցիչ ծախսումներ («գնորդների ներգրավմանն ուղղված ծախսումներ») ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված ծախսեր: Որպես կանոն, նման ծախսերը, վերաբերում են վարձատրությանը, որը վճարվել է երրորդ կողմերին՝

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ (շարունակություն)

դիվերներին ու սեփական անձնակազմին և ամորտիզացվում են գծային մեթոդի կիրառմամբ՝ բաժանորդի գոյության միջին տևողության ընթացքում: Ընկերությունը կիրառում է գնորդների ներգրավմանն ուղղված ծախսումների համար նախատեսված գործնական պարզեցումներ, որոնք

համար մաշվածությունը 12 ամսից ավելի կարճ կլիներ: Նման ծախսերը գլխավորապես վերաբերում են երրորդ կողմի դիվերներին վճարվող միջնորդավճարներին՝ գնորդի կանխավճարային հաշվի ավելացման և քարտերի վաճառքի դեպքում:

Բաժանորդի գոյության միջին տևողություն. Բաժանորդի գոյության միջին տևողությունը հաշվարկվում է վիճակագրության, մասնավորապես՝ տարբեր սեգմենտների (ինչպիսիք են բջջային և ֆիքսված հեռախոսակապի, կանխավճարային և հետվճարային) բաժանորդների արտահոսքի ցուցանիշների հիման վրա:

Թողարկումից հետո ֆինանսական հաշվետվությունների փոփոխություն. Թողարկումից հետո այս ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած փոփոխություն պահանջում է Ընկերության ղեկավարության հաստատումը, ով լիազորել է այս ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկումը:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական գնահատականներ և դատողություններ

Ընկերությունը կատարում է գնահատականներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների և հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա: Գնահատականներն ու դատողությունները շարունակական կերպով վերանայվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ գործոնների վրա, ինչպիսիք են հետագա իրադարձությունների ակնկալիքները, որոնք առկա պայմաններում տրամաբանական են համարվում: Գնահատականներից բացի, ղեկավարությունը կատարում է նաև որոշակի այլ դատողություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման գործընթացում:

Դատողությունները, որոնք առավել նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված արժեքների վրա, և գնահատականները, որոնք կարող են հիմք հանդիսանալ հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներում նշանակալի ճշգրտման համար, հետևյալն են.

Հարկային օրենսդրություն. Հայաստանի Հանրապետության հարկային և մաքսային օրենսդրությունը ենթակա են տարբեր մեկնաբանումների (տե՛ս Ծանոթագրություն 32):

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների սկզբնական ճանաչում. Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը գործարքի մեջ է մտնում իր կապակցված կողմերի հետ: ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչում՝ հիմնված նրանց իրական արժեքի վրա: Դատողությունը կիրառվում է որոշելու, թե արդյոք գործարքները գնահատված են շուկայական կամ ոչ շուկայական տոկոսադրույքներով, երբ չկա ակտիվ շուկա այդպիսի գործարքների համար: Դատողության համար հիմք է հանդիսանում նմանատիպ գործարքների գնահատումը չկապակցված կողմերի հետ և արդյունավետ տոկոսադրույքով վերլուծությունները: Կապակցված կողմերի հաշվեկշռի պայմաններն ու դրույթները բացահայտվում են Ծանոթագրություն 38-ում: Չեղչման ազդեցությունն արտացոլվում է սեփական կապիտալի միջոցով, քանի որ այն ճանաչվում է որպես մայր կազմակերպությանը տրամադրված կապիտալ հատկացում: Մայր կազմակերպությանը տրված ցանկացած հետագա փոխառություն պետք է հաշվառվի որպես ֆինանսական ակտիվ, պայմանով, որ առկա է դրամական միջոցներ ստանալու պայմանագրով ամրագրված իրավունք՝ հստակ մարման ժամկետով, և վարկերը տրամադրվում են շուկայական տոկոսադրույքներով: Բոլոր այդ վարկերը ենթակա են ԱԴԿ գնահատման՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի: Մայր կազմակերպությանը տրամադրված ֆինանսական երաշխիքները ճանաչվել են որպես պարտավորություններ՝ համապատասխան գումարը դեբետագրվելով չբաշխված շահույթում: Ֆինանսական երաշխիքների ապաճանաչումը ճանաչվել է չբաշխված շահույթի կրեդիտային մասում: Ղեկավարությունը կիրառել է դատողություն և այդ ֆինանսական երաշխիքները դիտարկել է, համապատասխանաբար, որպես սեփական կապիտալի բաշխումներ և ներդրումներ, հիմնվելով այս գործարքների էության վրա:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում. Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը նշանակալի գնահատական է, որի ստացման համար օգտագործվում է չափման մեթոդաբանություն, մոդել և մուտքային տվյալներ: Հետևյալ բաղադրիչներն ունեն զգալի ազդեցություն ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի վրա. ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի գումարը

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական գնահատականներ և դատողություններ (շարունակություն)

և դեֆոլտի հավանականությունը: Եթե կանխատեսվող ժամանակահատվածում (2023-2030թթ.) (2021թ.՝ 2022-2026թթ.) ազատ դրամական միջոցների հոսքերը նվազեն 10%-ով (2021թ.՝ 10%-ով), ապա տրամադրված փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստը բարձր կլինի 44,863 հազ. ՀՀ դրամով (2021թ.՝ 406,300 հազ. ՀՀ դրամով): Եթե դեֆոլտի հավանականությունը բարձր լինի 10%-ից (2021թ.՝ 10%-ից), ապա տրամադրված փոխառությունների

գծով ակնկալվող պարտքային կորուստը կաճի 243,436 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2021թ.՝ կաճի 140,422 հազ. ՀՀ դրամի չափով):

Ներդրումային գույքի գնահատում. Ներդրումային գույքը հաշվարկվում է իրական արժեքով (փուլ 3) գնահատող ընկերության կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում պատրաստված հաշվետվությունների հիման վրա:

Այս գույքի գնահատման համար հիմնականում հիմք են ծառայում դրամական միջոցների գեղջկած հոսքերի կանխատեսումները՝ ապագա դրամական հոսքերի հուսալի գնահատումների հիման վրա, հիմնավորված ցանկացած գործող վարձակալության և այլ պայմանագրերի պայմաններով և արտաքին այլ վկայություններով, ինչպիսիք են համանման վայրում և վիճակում գտնվող նմանատիպ գույքի ընթացիկ շուկայական վարձակալության վճարները, օգտագործելով այնպիսի գեղջի դրույքաչափեր, որոնք արտացոլում են շուկայական ընթացիկ գնահատումները դրամական միջոցների հոսքերի քանակի և ժամկետների անորոշության վերաբերյալ:

Ընկերության ներդրումային գույքի գնահատման հաշվետվությունները պատրաստելիս արտաքին գնահատողները վաճառքի համադրելի գները որոշելու ժամանակ բացառել են սթրեսային պայմաններում վաճառքները: Ղեկավարությունը վերանայել է գնահատման ժամանակ օգտագործված գեղջկած դրամական հոսքերի մոդելների հիմքում ընկած ենթադրությունները և հաստատել, որ այնպիսի գործոններ, ինչպես օրինակ, կիրառված գեղջի դրույքաչափը, որոշվել են պատշաճ կերպով՝ հաշվի առնելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ շուկայական պայմանները: Անկախ վերը նշվածից, ղեկավարությունը գտնում է, որ իր ներդրումային գույքի գնահատումը ներկայումս ենթակա է դատողության բարձր աստիճանի և մեծ է հավանականությունը, որ վաճառքից ստացված փաստացի հասույթը կարող է տարբերվել հաշվեկշռային արժեքից:

Իրական արժեքի գնահատման հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունները վերաբերում են. պայմանագրային հիմունքով վարձակալությունների ստացմանը, ապագայում ակնկալվող շուկայական պայմաններով վարձակալություններին. պարապուրդի ժամանակահատվածներին, սպասարկման պահանջներին, և համապատասխան գեղջի դրույքաչափին: Այս գնահատումները պարբերաբար համեմատվում են փաստացի շուկայական եկամտաբերության տվյալների և Ընկերության փաստացի գործարքների հետ, ինչպես նաև շուկայում ներկայացված տվյալների հետ:

Կատարված հիմնական ենթադրությունները և դրանց վերաբերող հնարավոր փոփոխությունների համախառն գնահատումների վրա ազդեցությունը, այլ հավասար պայմաններում, հետևյալն են.

Ենթադրվում էր, որ գեղջի դրույքաչափը կազմում է 11,37% (2021թ.՝ գրո): Եթե այս գեղջման տոկոսադրույքը բարձրանա/նվազի 50 բազիսային կետով (2021թ.՝ գրո), ներդրումային գույքի հաշվեկշռային արժեքը կլինի 89,252 հազ. ՀՀ դրամով ցածր/91,169 հազ. ՀՀ դրամով բարձր (2021թ.՝ գրո):

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում: 2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ղեկավարությունը չի հայտնաբերել հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվների և օգտագործման իրավունքի ակտիվների գծով հնարավոր արժեզրկման հայտանիշներ: Ղեկավարությունը դիտարկում է ընկերությունը որպես մեկ դրամաստեղծ միավոր:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները և դրանց վերանայումը: 2021թ. ընթացքում Ընկերությունը վերանայել է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների որոշ տեսակների օգտակար ծառայության ժամկետները: Մալուխային ցանցի օգտակար ծառայության ժամկետները ավելացվել են 6-ից մինչև 20 տարի, իսկ շարժական հեռահաղորդակցության սարքավորումների օգտակար ծառայության ժամկետները՝ 7 տարուց մինչև 9,5 տարի՝ դրա օգտագործման փաստացի օրինաչափությունը արտացոլելու համար, հիմք ընդունելով ղեկավարության կողմից կատարված հետահայաց վերլուծությունը: Շարժական հեռահաղորդակցության սարքավորումների հետ օգտագործվող ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետը նույնպես ավելացվել է 4-ից մինչև 9,5 տարի՝ համապատասխանեցնելով սարքավորումների օգտակար ծառայության ժամկետներին, որոնց դրանք վերաբերում են:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական գնահատականներ և դատողություններ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների և ոչ կյուրական ակտիվների օգտակար ծառայության վերանայումը հանգեցրել է մաշվածության և ամորտիզացիայի նվազմանը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ համապատասխանաբար 1,255,368 և 1,345,416 հազ. ՀՀ դրամով:

Եթե հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները 10%-ով տարբերվեին ղեկավարության գնահատականներից, ապա 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար մաշվածության վրա ազդեցությունը կկազմեր 480,649 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 323,570 հազ. ՀՀ դրամ):

Եթե ոչ կյուրական ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները 10%-ով տարբերվեին ղեկավարության գնահատականներից, ապա 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մաշվածության վրա ազդեցությունը կկազմեր 82,911 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 69,818 հազ. ՀՀ դրամ):

Եթե վարձակալվող գույքի կապիտալ բարելավումների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները 10%-ով տարբերվեին ղեկավարության գնահատականներից, ապա 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մաշվածության վրա ազդեցությունը կկազմեր 30,937 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 23,648 հազ. ՀՀ դրամ):

Եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները 10%-ով տարբերվեին ղեկավարության գնահատականներից, ապա 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա մաշվածության վրա ազդեցությունը կկազմեր 114,661 հազ. ՀՀ դրամով (2021թ.՝ 119,598 հազ. ՀՀ դրամ):

Սեզմենտների հաշվետվություն: Ընկերության հիմնական գործունեությունը հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատուցումն է բջջային և ֆիքսված կապի մի շարք տեխնոլոգիաների միջոցով: Այլ գործողությունները ներառում են հաճախորդների սարքավորումների վաճառք և այլն և անբաժանելիորեն կապված են Ընկերության հիմնական գործունեության հետ:

Ընկերության Տնօրենների խորհուրդը («Ղեկավարություն») հանդիսանում է «Գլխավոր գործադիր որոշում կայացնող անձ»: Ղեկավարությունը գնահատում է ֆինանսական կատարողականը՝ հիմնվելով ամբողջ Ընկերության գործունեության հիմնական ցուցանիշների վրա: Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է ամբողջ Ընկերության գործառնական արդյունքները՝ հիմնվելով ՖՀՄՍ-ի համաձայն պատրաստված ֆինանսական տեղեկատվության վրա և որոշումներ է կայացնում ձեռնարկատիրական գործունեությանը հատկացվող ռեսուրսների վերաբերյալ և գնահատում Ընկերության կատարողական արդյունքները: Բացի այդ, գործառնական ղեկավարների վերահսկման և գնահատման միջոցառումներն իրականացվում են Ընկերության մակարդակով: Նրանց վարձատրությունը պայմանավորված է Ընկերության հիմնական կատարողական ցուցանիշների իրականացմամբ:

Արդյունքում Ընկերության ղեկավարությունը դիտարկում է ամբողջ Ընկերությունը որպես մեկ գործառնական սեզմենտ:

5 Անցում նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին

2022թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ են մտել հետևյալ փոփոխությունները.

«Նախքան ակտիվի նպատակային օգտագործումը ստացված հասույթ, անբարենպաստ պայմանագրեր. պայմանագրի կատարման արժեքը», «Հղում հայեցակարգային հիմունքներին». ՀՀՄՍ 16-ի, ՀՀՄՍ 37-ի և ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ՝ սահմանափակ կիրառության շրջանակով, և ՖՀՄՍ 1-ին, ՖՀՄՍ 9-ին, ՖՀՄՍ 16-ին և ՀՀՄՍ 41-ին վերաբերող 2018-2020 թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ (թողարկված են 2020թ. մայիսի 14-ին և ուժի մեջ են մտնում 2022թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):

- ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխությամբ կազմակերպություններին արգելվում է հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքից նվազեցնել այն պատրաստի արտադրանքի վաճառքից ստացված հասույթը, որն արտադրվել է կազմակերպության կողմից ակտիվի իր նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վիճակի բերելու ընթացքում: Նման պատրաստի արտադրանքի վաճառքից ստացված հասույթը, դրա արտադրության ծախսերի հետ միասին, այժմ ենթակա է ճանաչման շահույթում կամ վնասում: Նման պատրաստի արտադրանքի սկզբնական արժեքի չափման համար Կազմակերպությունը պետք է կիրառի ՀՀՄՍ 2-ը:

5 Անցում նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին (շարունակություն)

Սկզբնական արժեքը չի ներառի նման կերպ փորձարկվող ակտիվի մաշվածությունը, քանի որ այն դեռ պատրաստ չէ իր նպատակային օգտագործման համար: ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխությունը նաև հստակեցնում է, որ կազմակերպությունը «ստուգում է ակտիվի պատշաճ գործունակությունը»՝ ակտիվի տեխնիկական և ֆիզիկական բնութագրերը գնահատելու միջոցով: Այս չափման համար էական չեն այդպիսի ակտիվի ֆինանսական ցուցանիշները: Հետևաբար, ակտիվը կարող է շահագործվել դեկավարության մտադրությունների համաձայն, և մաշվածությունը կարող է հաշվարկվել մինչև դեկավարության կողմից ակնկալվող գործառնական շահագործման համար անհրաժեշտ վիճակի հասնելը:

- ՀՀՄՍ 37-ի փոփոխությունը հստակեցնում է «պայմանագրի կատարման գծով ծախսեր» հասկացությունը: Փոփոխությամբ պարզաբանվում է, որ պայմանագրի կատարման գծով ուղղակի ծախսերը ներառում են այդ պայմանագրի կատարման հավելյալ ծախսերը, ինչպես նաև պայմանագրի կատարման հետ անմիջականորեն կապված այլ ծախսերի բաշխումը: Փոփոխությամբ նաև հստակեցվում է, որ նախքան անբարենպաստ պայմանագրի գծով առանձին պահուստի ձևավորումը, կազմակերպությունը ճանաչում է արժեզրկումից կորուստ պայմանագրի կատարման ընթացքում օգտագործված ակտիվների գծով, այլ ոչ թե պայմանագրի կատարման համար հատկացված ակտիվների գծով:
- ՀՀՄՍ 3-ում կատարվել է լրացում՝ ներառելով հղում Ֆինանսական հաշվետվությունների 2018թ. Հայեցակարգային հիմունքներին, ինչը թույլ է տալիս սահմանել ակտիվի կամ պարտավորության հասկացությունը ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման համատեքստում: Մինչ այս փոփոխության ընդունումը, ՀՀՄՍ 3-ը հղում էր կատարում 2001թ.-ի Ֆինանսական հաշվետվությունների Հայեցակարգային հիմունքներին: Բացի այդ, ՀՀՄՍ 3-ում ավելացվել է նոր բացառություն պայմանական դեպքերի և պայմանագրային պարտավորությունների համար: Այս բացառությամբ նախատեսվում է, որ ՀՀՄՍ 3-ը կիրառող կազմակերպությունը, որոշակի տիպի պայմանական դեպքերի և պայմանագրային պարտավորությունների համար Ֆինանսական հաշվետվությունների 2018թ. Հայեցակարգային հիմունքների փոխարեն պետք է հղում կատարի ՀՀՄՍ 37-ին կամ ՀՀՄՄԽ (IFRIC) 21-ին: Առանց այս նոր բացառության, կազմակերպությունը ստիպված կլիներ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքում ճանաչել որոշ պարտավորություններ, որոնք չէր ճանաչի համաձայն ՀՀՄՍ 37-ի: Հետևաբար, ձեռքբերումից անմիջապես հետո կազմակերպությունը ստիպված կլիներ ապաճանաչել այդպիսի պարտավորությունները և ճանաչել տնտեսական օգուտներ չմարմնավորող եկամուտ: Նաև պարզաբանվել է, որ ձեռք բերող կազմակերպությունը պարտավոր չէ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ճանաչել պայմանական ակտիվներ, ինչպես սահմանված է ՀՀՄՍ 37-ում:
- ՀՀՄՍ 9-ի փոփոխությունն անդրադառնում է այն հարցերին, թե որ տեսակի վճարումներն են ենթակա ներառման «10% փորձարկման» կազմում՝ ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման նպատակով: Ծախսերը կամ վճարումները կարող են կատարված լինել հոգուտ երրորդ անձանց կամ վարկատուի: Այս փոփոխության համաձայն, երրորդ անձանց օգտին կատարված ծախսերը կամ վճարումները չեն ներառվի «10% փորձարկման» կազմում:
- Փոփոխություններ են կատարվել ՀՀՄՍ 16-ի 13-րդ նկարագրական օրինակում. հանվել է վարձատուի կողմից վարձակալվող գույքի բարելավումներին վերագրվող վճարումների օրինակը: Այս փոփոխությունը կատարվել է՝ վարձակալվող գույքի բարելավումների հաշվարկման հնարավոր անորոշությունից խուսափելու համար:
- ՀՀՄՍ 1-ը թույլ է տալիս օգտվել բացառությունից այն դեպքում, եթե դուստր ձեռնարկությունը սկսում է ՀՀՄՍ-ի կիրառումն ավելի ուշ ամսաթվով, քան իր մայր կազմակերպությունը: Դուստր ձեռնարկությունը կարող է չափել իր ակտիվներն ու պարտավորությունները այն հաշվեկշռային արժեքով, որով դրանք պետք է ներառվեին մայր կազմակերպության համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ ելնելով մայր կազմակերպության ՀՀՄՍ-ի անցնելու ամսաթվից, եթե տեղի ունեցած չլինեին ճշգրտումներ համախմբման և ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքների արտացոլման նպատակներով, որի ներքո մայր կազմակերպությունը ձեռք է բերել նշված դուստր ձեռնարկությունը:
- ՀՀՄՍ 1-ում կատարվել է փոփոխություն, որը հնարավորություն է տալիս սույն ՀՀՄՍ 1-ի բացառությունը կիրառած կազմակերպություններին նաև արտարժույթի փոխարկումից կուտակային տարբերությունները չափելիս օգտագործել մայր կազմակերպության կողմից ներկայացված թվային մեծությունները՝ ելնելով մայր կազմակերպության ՀՀՄՍ-ի անցման ամսաթվից: ՀՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությամբ վերոնշյալ բացառությունը տարածվում է արտարժույթի փոխարկումից առաջացած կուտակային տարբերությունների վրա, և նպատակ ունի նվազեցնել ՀՀՄՍ-ն առաջին անգամ կիրառող կազմակերպության ծախսերը: Այս փոփոխությունը կկիրառվի նաև դուստր և համատեղ ձեռնարկությունների վրա, որոնք կօգտվեն ՀՀՄՍ 1-ով սահմանված նույն բացառությունից:

5 Անցում նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին (շարունակություն)

- Վերացվել է պահանջը, ըստ որի կազմակերպությունները ՀՀՄՍ 41-ի համաձայն իրական արժեքը չափելիս պարտավոր էին հարկային հաշվառման տեսանկյունից հաշվի չառնել դրամական հոսքերը: Այս փոփոխության նպատակն է՝ ապահովել համապատասխանություն հարկումից հետո գեղչված դրամական հոսքերի ստանդարտի պահանջին:

Այս փոփոխություններն Եական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Հրապարակվել են 2023թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո տարեկան ժամանակահատվածների համար պարտադիր մի շարք նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնց վաղ կիրառում չի իրականացվել Ընկերության կողմից:

Միևնույն գործարքից առաջացած ակտիվների և պարտավորությունների գծով հետաձգված հարկ – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12-ում (թողարկվել է 2021թ. մայիսի 7-ին, ուժի մեջ է մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները պարզաբանում են հետաձգված հարկի հաշվառման կարգը այնպիսի գործարքների համար, ինչպիսիք են վարձակալությունը և ակտիվը շահագործումից հանելու դեպքում պարտավորությունների հաշվեգրումը: Որոշակի հանգամանքներում կազմակերպություններն ազատվում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման դեպքում հետաձգված հարկի ճանաչումից: Նախկինում կար այս բացառության կիրառման անորոշություն որոշակի գործարքների նկատմամբ, ինչպիսիք են վարձակալությունը և ակտիվների շահագործումից հանելը, որոնց համար ճանաչվում էր ինչպես ակտիվ, այնպես էլ պարտավորություն: Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ այս բացառությունը չի կիրառվում, և որ կազմակերպություններից պահանջվում է նման գործարքների գծով ճանաչել հետաձգված հարկ: Համաձայն այս փոփոխությունների, կազմակերպությունները պարտավոր են հետաձգված հարկ ճանաչել այն գործարքների համար, որոնց գծով սկզբնական ճանաչման ժամանակ առաջանում են հավասար մեծությամբ հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ: Ընկերությունը ներկայումս իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչում է հետաձգված հարկ վարձակալությունից ստացված գործարքների և շահագործումից հանման պարտավորությունների գծով: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխության ազդեցությունը կլինի Եական:

Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ պարտավորությունների դասակարգումը - ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2020թ. հունվարի 23-ին և ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):

Կիրառման սահմանափակ շրջանակ ունեցող այս փոփոխություններով հստակեցվում է, որ պարտավորությունների՝ որպես կարճաժամկետ կամ երկարաժամկետ դասակարգումը պայմանավորված է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գոյություն ունեցող իրավունքներով: Պարտավորությունները երկարաժամկետ են, եթե կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ըստ Եուրոյան ուՆԻ դրանց մարումն առնվազն 12 ամսով հետաձգելու իրավունք: Ուղեցույցն այլևս չի սահմանում այդ իրավունքի անվերապահ լինելու պահանջ: Մարումը ապագայում հետաձգելու իրավունքի իրացման առումով ղեկավարության ակնկալիքները ազդեցություն չունեն պարտավորությունների դասակարգման վրա: Մարումը հետաձգելու իրավունքն առաջանում է միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը ժամանակաշրջանի վերջում բավարարում է բոլոր կիրառելի պայմանները: Պարտավորությունը դասակարգվում է որպես կարճաժամկետ, եթե պայմանը խախտվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ դրանից առաջ, նույնիսկ եթե հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում պարտատիրոջից ստացվել է պայմանի կատարման պարտավորությունից ազատում: Միևնույն ժամանակ, վարկը դասակարգվում է որպես երկարաժամկետ, եթե վարկային պայմանագրի պայմանը խախտվում է միայն հաշվետու ամսաթվից հետո: Բացի այդ, փոփոխությունները հստակեցնում են պարտքի դասակարգման պահանջները, որոնք կազմակերպությունը կարող է մարել՝ այն սեփական կապիտալի վերածելու միջոցով: «Մարում» հասկացությունը սահմանվում է որպես պարտավորության դադարեցում՝ դրամական միջոցների, տնտեսական օգուտները մարմնավորող այլ ռեսուրսների կամ կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների միջոցով կատարված վերջնահաշվարկի արդյունքում: Բացառություն է սահմանվում փոխարկելի գործիքների համար, որոնք կարող են վերածվել սեփական կապիտալի, բայց միայն այն գործիքների համար, երբ փոխարկման օպցիոնը դասակարգվում է որպես բարձր ֆինանսական գործիքի առանձին բաղադրիչ հանդիսացող բաժնային գործիք: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխության ազդեցությունը կլինի Եական:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ պարտավորությունների դասակարգումը. ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի հետաձգում. ԶՅՄՍ 1-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2020 թ. հուլիսի 15-ին և ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): ԶՅՄՍ 1-ի փոփոխությունները, որոնք վերաբերում են պարտավորությունների՝ որպես կարճաժամկետ և երկարաժամկետ դասակարգմանը, թողարկվել են 2020թ. հունվարին, և նախնական ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ է սահմանվել 2022թ. հունվարի 1-ը: Այնուամենայնիվ, COVID-19 համավարակով պայմանավորված, ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը հետաձգվել է մեկ տարով, որպեսզի կազմակերպությունները բավարար ժամանակ ունենան փոփոխությունների արդյունքում դասակարգումներում տեղի ունեցող փոփոխությունները ներդնելու համար: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխության ազդեցությունը կլինի էական:

Փոփոխություններ ԶՅՄՍ 8-ում. Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների որոշում (թողարկվել է 2021թ. փետրվարի 12-ին և ուժի մեջ է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): ԶՅՄՍ 8-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, թե ինչպես պետք է կազմակերպությունները տարբերակեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունները: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխության ազդեցությունը կլինի էական:

Փոփոխություններ ԶՅՄՍ 1-ում և ՖՅՄՍ-ի գործնական ուղեցույց 2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության գծով տեղեկատվության բացահայտում (թողարկվել է 2021թ. փետրվարի 12-ին և ուժի մեջ է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): ԶՅՄՍ 1-ում տեղի են ունեցել փոփոխություններ, որոնցով կազմակերպություններից պահանջվում է բացահայտել իրենց հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվություն՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթների փոխարեն: Փոփոխությունները պարունակում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվության սահմանումները: Բացի այդ, փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը հավանական է, որ կհամարվի էական այն դեպքում, եթե առանց այդ տեղեկատվության, ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողները չեն կարողանա ըմբռնել ֆինանսական հաշվետվություններում առկա այլ էական տեղեկատվությունը: Փոփոխությունները ներկայացնում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ տեղեկատվության օրինակներ, որոնք, հավանաբար, կարող են էական համարվել կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների գծով: Բացի այդ, ԶՅՄՍ 1-ի փոփոխությամբ պարզաբանվում է, որ ոչ էական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտման անհրաժեշտություն չկա:

Այնուամենայնիվ, այդպիսի տեղեկատվության բացահայտման դեպքում, այն չպետք է դժվարեցնի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական տեղեկատվության ընկալումը: Այս փոփոխությանն օժանդակելու համար փոփոխություններ են կատարվել նաև ՖՅՄՍ-ի գործնական ուղեցույց 2-ում՝ «Էականության վերաբերյալ դատողություններ», որը ուղեցույց է տրամադրում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության գծով բացահայտումների նկատմամբ էականության հայեցակարգի կիրառման վերաբերյալ: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխության ազդեցությունը կլինի էական:

Բացառությամբ վերը նշված դեպքերի, չի ակնկալվում, որ սույն նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները որևէ էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

7 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի շարժերը հետևյալն են.

	Հոդ	Շենքեր և կառուցվածքներ	Փոխանցող հարմարանք ներ	Սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Հարմարանքներ և կցամասեր	Այլ	Անավարտ շինարարություն	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>									
Սկզբնական արժեք									
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	7,190	17,939,033	41,753,361	82,200,366	1,685,769	2,379,596	20,413	2,210,404	148,196,132
Ավելացումներ	509,539	46,356	389,072	994,928	151,044	84,170	-	2,945,339	5,120,447
Օտարումներ	-	(592,001)	(253,299)	(1,061,102)	(83,567)	(12,640)	-	(1,004)	(2,003,613)
Վերադասակարգումներ	-	265,763	600,946	896,264	7,481	(10,051)	-	(1,760,403)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	516,729	17,659,151	42,490,081	83,030,456	1,760,727	2,441,075	20,413	3,394,335	151,312,966
Ավելացումներ	60,919	859,214	1,078,540	1,656,281	442,740	601,184	-	5,638,010	10,336,888
Օտարումներ	(888)	(32,520)	(10,777)	(1,561,632)	(71,583)	(317,419)	-	(1,031,211)	(3,026,030)
Վերադասակարգումներ	-	492,825	1,278,397	1,932,677	-	8,631	-	(3,712,530)	-
Վերադասակարգում ներդրումային գույքի	(49,589)	(4,266,792)	-	-	-	-	-	-	(4,316,380)
Վերադասակարգում վաճառքի համար պահվող ակտիվների	(37,860)	(340,941)	-	-	-	-	-	-	(378,801)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	489,311	14,370,937	44,836,240	85,057,781	2,131,884	2,733,472	20,413	4,288,605	153,928,643
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում									
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	-	(16,256,439)	(36,829,212)	(73,569,654)	(1,531,209)	(1,781,217)	(20,413)	-	(129,988,144)
Մաշվածություն տարվա համար	-	(510,934)	(1,699,467)	(2,631,863)	(71,204)	(153,621)	-	-	(5,067,089)
Օտարումներ	-	587,919	246,275	958,341	81,817	11,621	-	-	1,885,972
Վերադասակարգումներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	-	(16,179,454)	(38,282,404)	(75,243,177)	(1,520,596)	(1,923,217)	(20,413)	-	(133,169,261)
Մաշվածություն տարվա համար	-	(560,057)	(1,598,906)	(2,361,662)	(125,831)	(160,032)	-	-	(4,806,489)
Օտարումներ	-	32,520	10,777	1,199,272	8,795	238,607	-	-	1,489,972
Վերադասակարգում ներդրումային գույքի	-	3,817,144	-	-	-	-	-	-	3,817,144
Վերադասակարգում վաճառքի համար պահվող ակտիվների	-	318,731	-	-	-	-	-	-	318,731
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	-	(12,571,116)	(39,870,533)	(76,405,567)	(1,637,631)	(1,844,643)	(20,413)	-	(132,349,903)
Հաշվեկշռային արժեք									
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	7,190	1,682,594	4,924,149	8,630,712	154,560	598,379	-	2,210,404	18,207,988
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	516,729	1,479,697	4,207,676	7,787,279	240,131	517,858	-	3,394,335	18,143,705
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	489,311	1,799,821	4,965,707	8,652,214	494,252	888,829	-	4,288,605	21,578,740

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

7 Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա 4,806,489 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 5,067,090 հազ. ՀՀ դրամ) ընդհանուր մաշվածության ծախսից 4,486,449 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 4,887,261 հազ. ՀՀ դրամ) ներառված է տրամադրված ծառայությունների ինքնարժեքի մեջ, տես Ծանոթագրություն 24, 320,134 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 179,823 հազ. ՀՀ դրամ)՝ ընդհանուր և վարչական ծախսերի մեջ, տես Ծանոթագրություն 26, այլ գործառնական ծախսերի մեջ որևէ գումար ներառված չէ (2021թ.՝ 6 հազ. ՀՀ դրամ), տես Ծանոթագրություն 28:

Անավարտ շինարարությունը բաղկացած է հեռահաղորդակցության և այլ սարքավորումների գծով կապիտալ ծախսումներից:

Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով կանխավճարները, որոնք հիմնականում վերաբերում են հաղորդիչ սարքերի գնումներին, 31 դեկտեմբերի 2022թ. դրությամբ կազմել է 986,708 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 944,774 հազ. ՀՀ դրամ): Տարվա ընթացքում օգտագործվել են նյութական մնացորդներ, և փոխանցվել են նոր կանխավճարներ նոր ծրագրերի համար:

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ. 3,987,644 հազ. ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2021թ.՝ 125,922 հազ. ՀՀ դրամ) շենքերը, հողերը, շինությունները և հաղորդիչ սարքերը գրավադրվել են երրորդ անձանց՝ որպես փոխառությունների դիմաց գրավ: Տես Ծանոթագրություն 32:

8 Ներդրումային գույք

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>		2022թ.	2021թ.
Ներդրումային գույք իրական արժեքով, հունվարի 1-ի դրությամբ			
		-	-
Տեղափոխում սեփականատիրոջ զբաղեցրած տարածքից	7	499,236	-
իրական արժեքով օգուտ՝ հանած վնաս		5,427,831	-
իրական արժեքով ներդրումային գույք 31 դեկտեմբերի դրությամբ		5,927,067	-

Ներդրումային գույքը ներառում է Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ազատության 24/1 հասցեում գտնվող շենքը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ղեկավարությունը փոխել է շենքի օգտագործման վերաբերյալ մտադրությունը և սկսել է այն վարձակալությամբ հանձնել մի քանի վարձակալների:

Ներդրումային գույքը գնահատվում է տարեկան հիմունքով, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, իրական արժեքով անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գնահատողի կողմից, որն ունի Հայաստանում նմանատիպ գույքի գնահատման արդիական փորձ: Իրական արժեքի չափման մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար տես Ծանոթագրություն 36:

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ուղղակի գործառնական ծախսերը ներառում են 314,230 հազ. ՀՀ դրամ ներդրումային գույքի գծով, որն առաջացրել է վարձակալության գծով եկամուտ:

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ուղղակի գործառնական ծախսերը ներառում են 104,951 հազ. ՀՀ դրամ ներդրումային գույքի գծով, որը չի առաջացրել վարձակալության գծով եկամուտ:

Ներդրումային գույքը ամբողջությամբ ավարտված է և օգտագործման մեջ Է գտնվում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

31 դեկտեմբերի 2022թ. դրությամբ ամբողջ ներդրումային գույքը գրավադրվել է երրորդ անձանց՝ որպես գրավ՝ փոխառությունների գծով, տես Ծանոթագրություն 32: Այն դեպքում, երբ Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձատու, ներդրումային գույքի գործառնական վարձակալությամբ ստացման ենթակա ապագա նվազագույն վարձակալական վճարները հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>		2022թ.	2021թ.
1 տարի		1,771,039	-
2 տարի		1,154,942	-
Ընդամենը գործառնական վարձակալությամբ ստացման ենթակա չգեղչված վարձակալական վճարներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ		2,925,981	-

.Ներդրումային գույքի գծով վարձակալական եկամուտը 2022թ. համար կազմել է 638,692 հազ. ՀՀ դրամ:

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

9 Ոչ նյութական ակտիվներ և ԱՕԻ

	Համակարգ- չային ծրագրեր	Լիցեն- զիաներ	Այլ	Ներստեղծ ված ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>					
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	11,517,877	17,053,792	819,324	-	29,390,993
Ավելացումներ	151,117	506,176	-	-	657,293
Օտարումներ	(231,758)	(147,535)	(217,795)	-	(597,088)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	11,437,236	17,412,433	601,529	-	29,451,198
Ավելացումներ	796,630	323,986	255	82,626	1,203,497
Օտարումներ	(212,719)	(28,251)	(1)	-	(240,971)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	12,021,147	17,708,168	601,783	82,626	30,413,724
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	(10,803,689)	(14,064,297)	(527,979)	-	(25,395,965)
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	(267,760)	(392,760)	(37,655)	-	(698,175)
Օտարումներ	198,346	146,099	216,854	-	561,299
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	(10,873,103)	(14,310,958)	(348,780)	-	(25,532,841)
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	(101,437)	(690,086)	(37,586)	-	(829,107)
Օտարումներ	206,251	27,246	1	-	233,498
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(10,768,288)	(14,973,798)	(386,365)	-	(26,128,450)
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	714,188	2,989,495	291,345	-	3,995,028
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	564,133	3,101,475	252,749	-	3,918,357
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,252,859	2,734,370	215,418	82,626	4,285,274

Լիցենզիաները ներառում են հիմնականում GSM լիցենզիաներ, որոշակի հաճախականություններին միանալու լիցենզիաներ և այլն:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա 829,107 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 698,175 հազ. ՀՀ դրամ) ընդհանուր ամորտիզացիոն ծախսից 829,107 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 698,175 հազ. ՀՀ դրամ) ներառված է տրամադրված ծառայությունների ինքնարժեքի մեջ (տես Ծանոթագրություն 24): Համակարգչային ծրագրերի գծով աճը կապված է բջջային սարքավորումների նոր ծրագրային ապահովման ձեռքբերման հետ:

IRU պայմանագրերով կանխավճարների տեղաշարժերը հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Հաշվեկշռային արժեք առ 1 հունվարի	303,932	-
Ավելացումներ	37,506	386,760
Համապատասխան IRU ծառայությունների ստացման հետ կապված կանխավճարների ապաճանաչում	(129,847)	(82,828)
Ընդամենը կանխավճարներ առ 31 դեկտեմբերի	211,591	303,932

Ընկերությունը կնքել է եկամուտների բաշխման համաձայնագրեր: Համաձայն այս շրջանակային համաձայնագրերի, Ընկերությունը և գործընկերները համագտակված են օպտիկական մալուխը: Այս համաձայնագրերը թույլ են տալիս Ընկերությանը IRU-ների կողմ դառնալ ծառայության պատվերի ձևերի (SOF) միջոցով: Ընկերությունը ձեռք է բերում պայմանագիր, որն ապահովում է իր հզորության օգտագործումը 3 և 15 տարի ժամկետով. նման կանխավճարները ներկայացված են սույն ֆինանսական հաշվետվություններում որպես կանխավճարներ IRU պայմանագրերով:

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

10 Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսեր
Սկզբնական արժեք	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	5,949,971
Ավելացումներ	32,321
Օտարումներ	(22,452)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,959,840
Ավելացումներ	203,910
Օտարումներ	(2,254)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	6,161,496
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	(4,441,402)
Մաշվածություն տարվա համար	(236,477)
Օտարումներ	22,324
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	(4,655,555)
Մաշվածություն տարվա համար	(309,370)
Օտարումներ	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(4,964,925)
Հաշվեկշռային արժեք	
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,508,569
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,304,285
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,196,571

216,456 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 236,477 հազ. ՀՀ դրամ) ընդհանուր մաշվածության գծով ծախսը ներառվում է վաճառքի ինքնարժեքում, տես Ծանոթագրություն 24, ընդհանուր և վարչական ծախսերում ներառվում է 92,914 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ գրո): Լրացման հիմնական մասը կապված է վարձակալված նոր գլխամասային շենքի շինարարական աշխատանքների հետ:

11 Տրամադրված փոխառություններ

Ընկերության փոխառությունները արտահայտված են հետևյալ արտարժույթով.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Տրամադրված փոխառություններ՝ արտահայտված - ԱՄՆ դոլարով	17,568,700	11,456,491
- ՀՀ դրամով	461,550	343,124
Ընդամենը տրամադրված փոխառություններ՝ նախքան պարտքային կորուստների գծով պահուստը	18,030,250	11,799,615
Նվազեցում պարտքային կորուստների գծով պահուստի չափով	(781,003)	(844,253)
Ընդամենը տրամադրված փոխառություններ	17,249,248	10,955,362

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր փոխառությունները տրամադրվել են անմիջական մայր ընկերությանը՝ մի քանի փոխառությունների համաձայնագրերի ներքո: Փոխառությունները տրամադրվել են 2020թ. նոյեմբերի 12-ից մինչև 2022թ. հունիսի 14-ը, իսկ պայմանագրային մարման ժամկետներն են 2026թ. մարտ ամսից մինչև 2029թ. դեկտեմբեր ամիսը՝ կախված համաձայնագրից: Մի քանի փոխառություններ տրամադրվել են անտոկոս կամ 5,6%+6 մլն SOFR (Նյու Յորքի Դաշնային պահուստային բանկի կողմից կառավարվող (կամ ցանկացած այլ անձի կողմից, որը ստանձնում է այդ տոկոսադրույքի կառավարումը) ֆինանսավորման ապահովված օվերնայթ տոկոսադրույքը՝ հրապարակված Նյու Յորքի Դաշնային պահուստային բանկի կողմից (կամ ցանկացած այլ անձ, որը ստանձնում է այդ փոխարժեքի հրապարակումը), որը շուկայական փոխարժեքից ցածր է, հետևաբար դրամական միջոցների վճարումների և համապատասխան իրական արժեքի միջև տարբերությունը սկզբնական ճանաչման պահին ճանաչվել է սեփական կապիտալի փոփոխությունների մասին հաշվետվությունում:

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

11 Տրամադրված փոխառություններ (շարունակություն)

2022թ. տրամադրված փոխառությունների ճանաչման ժամանակ իրական արժեքի ճշգրտման ընդհանուր ազդեցությունը կազմել է 2,121,267 հազ. ՀՀ դրամ (2021 թ.՝ 2,292,170 հազ. ՀՀ դրամ): Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 9,5% (31 դեկտեմբերի 2021թ.՝ 8,05%):

Տրամադրված փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորստի չափը հավասար է 1,463,862 1,527,112 հազ. ՀՀ դրամ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ. (2021թ.՝ 1,527,112 հազ. ՀՀ դրամ) (Ծանոթագրություն 34): Այս գնահատման վերաբերյալ կարևոր դատողությունները բերված են Ծանոթագրություն 4-ում: Տրամադրված փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը, ակնկալվող պարտքային կորստի պահուստի հետ միասին էականորեն չեն տարբերվում դրանց իրական արժեքից:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության կողմից տրամադրված փոխառությունների շարժը ժամանակաշրջաններից յուրաքանչյուրի համար: Մատակարարներին տրվող կանխավճարների վերադասակարգումը ներկայացնում է այն գումարը, որը համաձայնեցված է ճանաչել որպես Ընկերության և նրա մայր կազմակերպության կողմից ապագա ծառայությունների դիմաց կանխավճար:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Փոխառությունների համախառն գումար	ԱՊԿ պահուստ	Փոխառությունների զուտ գումար
Տրամադրված փոխառություններ առ 1 հունվարի 2022թ.	11,799,615	(844,253)	10,955,362
Դրամական միջոցների հոսքեր			
Տրամադրված փոխառություններ	10,357,819	-	10,357,819
Մայր գումարի մարում	(297,697)	-	(297,697)
Ոչ դրամական փոփոխություններ			
Տոկոսների հաշվեգրում	802,618	-	802,618
ԱՊԿ-ի վերագնահատում	-	63,250	63,250
Վարկերի գեղչում (սեփական կապիտալի միջոցով)	(2,121,269)	-	(2,121,269)
Չեղչի հակադարձում	458,578	-	458,578
Փոխարժեքային ճշգրտումներ	(2,184,168)	-	(2,184,168)
Վերադասակարգում մատակարարներին տրվող կանխավճարների	(785,246)	-	(785,246)
Տրամադրված փոխառություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	18,030,250	(781,003)	17,249,248
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Փոխառությունների համախառն գումար	ԱՊԿ պահուստ	Փոխառությունների զուտ գումար
Տրամադրված փոխառություններ առ 1 հունվարի 2021թ.	7,366,065	(1,141,436)	6,224,629
Դրամական միջոցների հոսքեր			
Տրամադրված փոխառություններ	7,537,928	-	7,537,928
Մայր գումարի մարում	(478,303)	-	(478,303)
Ոչ դրամական փոփոխություններ			
Տոկոսների հաշվեգրում	357,216	-	357,216
ԱՊԿ-ի վերագնահատում	-	297,183	297,183
Վարկերի գեղչում (սեփական կապիտալի միջոցով)	(2,292,170)	-	(2,292,170)
Չեղչի հակադարձում	387,553	-	387,553
Փոխարժեքային ճշգրտումներ	(1,078,674)	-	(1,078,674)
Տրամադրված փոխառություններ առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	11,799,615	(844,253)	10,955,362

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

12 Պաշարներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Նյութեր և պահեստամասեր	693,462	727,618
Վաճառքի ենթակա ապրանքներ	483,083	272,589
Վառելիք	92,141	60,237
Զարտեր	22,289	24,073
Այլ պաշարներ	71,936	77,687
Պաշարների պահուստ դանդաղ շրջանառվող պաշարների համար	(754,006)	(730,711)
Ընդամենը պաշարներ	608,905	431,493

13 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր - բաժանորդներ	5,230,034	4,234,974
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր – միջհամակարգային կապ	804,087	1,008,055
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր – ռոումինգ	704,200	856,441
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր – վերավաճառք	112,571	172,447
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր - այլ առևտուր	1,744,409	498,865
Նվազեցում պարտքային կորուստների գծով պահուստի չափով	(2,355,283)	(2,189,262)
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ առևտրային դեբիտորական պարտքերի կազմում	6,240,018	4,581,520
Կանխավճարներ մատակարարներին	1,825,526	1,093,023
Կանխավճարային ծախսեր	103,678	35,948
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	34,429	-
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ յլ դեբիտորական պարտքերի կազմում	1,963,633	1,128,971
Ընդամենը առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	8,203,651	5,710,491

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման համար Ընկերությունն օգտագործում է ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսված պարզեցված մոտեցումը, համաձայն որի օգտագործվում է բոլոր առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող կորուստների համար գնահատված պահուստը ամբողջ ժամկետի համար: Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման համար առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը խմբավորվել են՝ ելնելով պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնութագրերից և ժամկետանց օրերի քանակից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար ձևավորված պարտքային կորստի պահուստի շարժը ըստ ակնկալվող պարտքային կորստի պարզեցված մոդելի, տարեկան ժամանակահատվածի սկզբից մինչև վերջ ընկած ժամանակահատվածի համար.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	
	2022թ.	2021թ.
Պարտքային կորստի պահուստ առ 1 հունվարի	2,189,262	2,449,480
Նոր առաջացած	20,357	241,419
Պարտքային կորստի ընդհանուր գումարը ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում	20,357	241,419
Տարվա ընթացքում դուրս գրված անհավաքագրելի գումարներ	145,664	(501,637)
Պարտքային կորստի պահուստ առ 31 դեկտեմբերի	2,355,283	2,189,262

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

13 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ (շարունակություն)

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար ձևավորված պարտքային կորստի պահուստի չափը որոշվում է ըստ ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված պահուստի ժամկետայնության: Պահուստի ժամկետայնությունը հիմնված է ակտիվի մարման ժամկետի ամսաթվից հետո ժամկետանց օրերի վրա՝ ճշգրտված Հայաստանում ՀՆԱ-ի աճով և գործազրկության մակարդակի փոփոխություններով:

Պահուստի մատրիցան առ 31 դեկտեմբերի 2022թ. ներկայացված է ստորև.

	Ընթացիկ- ոչ ժամկետ- անց	1-ից 30 օր ժամկետ անց	31-ից 60 օր ժամկետ անց	61-ից 90 օր ժամկետ անց	91-ից 120 օր ժամկետ անց	121 օրից ավելի ժամկետ անց	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>							
Համախառն առևտրային դեբիտորական պարտքեր	5,996,910	247,281	124,872	100,862	87,328	2,038,048	8,595,301
Ակնկալվող կորստի չափը, %	1%	15%	47%	68%	81%	100%	
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(82,910)	(36,951)	(58,079)	(68,803)	(70,492)	(2,038,048)	(2,355,283)
Չուտ առևտրային դեբիտորական պարտքեր	5,914,000	210,330	66,793	32,059	16,836	-	6,240,018

2022թ. Ընկերությունը հաճախորդներից մեկին մատուցել է ինտերնետ տրաֆիկի ծառայություններ 2,699,790 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (2021թ.՝ 1,685,864 հազ. ՀՀ դրամ): Դեբիտորական պարտքերի գումարները ներառված են առևտրային դեբիտորական պարտքերի ընթացիկ-ոչ ժամկետանց մասում՝ վերը նշված աղյուսակում: Պահուստի մատրիցան առ 31 դեկտեմբերի 2021թ. ներկայացված է ստորև.

	Ընթացիկ -ոչ ժամկետ- անց	1-ից 30 օր տանց ժամկետ անց	31-ից 60 օր ժամկետ անց	61-ից 90 օր ժամկետ անց	91-ից 120 օր ժամկետ անց	121 օրից ավելի ժամկետ անց	Ընդամենը
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>							
Համախառն առևտրային դեբիտորական պարտքեր	4,117,227	434,576	301,742	229,154	239,883	1,448,200	6,770,782
Ակնկալվող կորստի չափը, %	7%	17%	44%	45%	56%	100%	
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(298,997)	(72,564)	(131,424)	(103,842)	(134,235)	(1,448,200)	(2,189,262)
Չուտ առևտրային դեբիտորական պարտքեր	3,818,230	362,012	170,318	125,312	105,648	-	4,581,520

3,650,734 հազ. ՀՀ դրամի չափով առևտրային և այլ ֆինանսական դեբիտորական պարտքերը (2021թ.՝ 2,599,252 հազ. ՀՀ դրամ) արտահայտված են արտարժույթով, որից 82%-ը ԱՄՆ դոլարով (2021թ.՝ 78%), 8%-ը՝ հատուկ փոխառության իրավունքներ-SDR, ՀՓԻ (2021թ.՝ 15%), 8% եվրոյով (2021թ.՝ 5%) և 1%՝ ՄԹ ֆունտ ստեռլինգով (2021թ.՝ 1%):

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

**13 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ
(շարունակություն)**

31 դեկտեմբերի 2021թ. և 31 դեկտեմբերի 2022թ. դրությամբ այլ ոչ ընթացիկ ակտիվները ներկայացված են ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Երկարաժամկետ առևտրային դեբիտորական պարտքեր	3,073,703	-
Մայր կազմակերպությունից դեբիտորական պարտքերի իրական արժեքով ճանաչման ազդեցությունը	(889,764)	-
Այլ	-	64,578
Հանած՝ պարտքային կորստի գծով պահուստ	(165,160)	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	2,018,779	64,578

2022 թվականի սեպտեմբերի 8-ին ստորագրված եռակողմ պայմանագրի հիման վրա մեծածախ ինտերնետ ծառայության տրաֆիկի գծով հաճախորդը Ընկերության նկատմամբ իր պարտավորությունները փոխանցել է «Թիմ» ՓԲԸ-ին այն կանխավճարի չափով, որը պետք է փոխհատուցվի «Թիմ» ՓԲԸ-ի կողմից:

Բոլոր կողմերը համաձայնության են եկել այն պայմանների շուրջ, որ «Թիմ» ՓԲԸ-ն պարտավորվում է հաճախորդին փոխհատուցել (վերադարձնել) ստացած կանխավճարը՝ ստանձնելով Ընկերության նկատմամբ հաճախորդի պարտքի վճարման պարտավորությունը 2,646 ԱՄՆ դոլարի չափով, ինչը համարժեք է 1,070,294 հազ. ՀՀ դրամին՝ Ընկերության կողմից մատուցած ծառայությունների դիմաց: Ընկերությունը կրնա նաև «Թիմ» ՓԲԸ-ի կողմից կատարված վճարումը որպես մեծածախ ինտերնետ տրաֆիկի հաճախորդի և Ընկերության միջև կնքված Ծառայությունների մատուցման Գլխավոր պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների մասնակի մարում: 2022թ. սեպտեմբերի 1-ին Ընկերությունը և Մայր կազմակերպությունը պայմանավորվել են հետաձգել 1,070,293 հազ. ՀՀ դրամի չափով վճարումները, որոնք պետք է վճարվեն չորս տարածամկետ մարումներով՝ սկսած 2023թ. հունիսի 1-ից մինչև 2026 թվականի մարտի 31-ը:

2020թ.-ին մայր ընկերությունը ստացել է ներդրումային խորհրդատվական ծառայություններ՝ կապված Ընկերության 100% բաժնետոմսերի գնման հետ: Երրորդ կողմի մատուցած խորհրդատվական ծառայությունների համար վճարված գինը առանց ԱԱՀ-ի կազմել է 1,960,000 հազ. ՀՀ դրամ: 2020 թվականի հոկտեմբերի 30-ին սպասարկման վճարը Ընդհանուր և վարչական ծախսերի կազմում ճանաչվել է որպես մասնագիտական ծառայություն՝ վերը նշված նույն գումարի չափով: Մնացորդն ամբողջությամբ վճարվել է Ընկերության կողմից:

2022թ. Ընկերությունը վերագնահատել է գործարքի բնույթը և որոշել է, որ ներդրումային խորհրդատվական ծառայությունների վերջնական շահառուն մայր ընկերությունն է, և ծախսը նույն չափով ներկայացվել է Մայր կազմակերպությանը: 2022 թվականի ապրիլի 29-ին Ընկերության կողմից թողարկված հաշիվ-ապրանքագրի հիման վրա ստացված հատուցումը ճանաչվել է որպես Մայր կազմակերպության կողմից փոխհատուցմամբ եկամուտ՝ 1,960,000 հազ. ՀՀ դրամ առանց ԱԱՀ (Ծանոթագրություն 25):

2022 թվականի մայիսի 2-ին Մայր կազմակերպությունը և Ընկերությունը պայմանավորվել են հետաձգել 2,350,000 հազ. ՀՀ դրամի չափով վճարումները, որոնք պետք է վճարվեն չորս հավասար տարածամկետ մասերով՝ սկսած 2023թ. նոյեմբերից մինչև 2026թ. նոյեմբեր:

14 Ժամկետային ավանդ

Ընկերությունը տեղական բանկի հետ կնքել է ավանդային պայմանագիր տեղական արժույթով՝ 822,000 հազ. ՀՀ դրամի չափով, սկզբնական մարման ժամկետը՝ մինչև 2023թ. սեպտեմբեր, 9.3% տոկոսադրույքով, որը պետք է մարվի ամսական սկզբունքով: Բանկային ավանդների մնացորդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն: Բանկի վարկային որակը՝ ըստ պարտքային ռիսկի դասակարգման վարկանիշների, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին B+ է (S&P Գլոբալ վարկանիշ):

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022	2021
Ցպահանջ բանկային հաշիվներ	511,173	1,364,480
Դրամական միջոցներ ճանապարհին	80,908	74,583
Առձեռն դրամական միջոցներ	23,719	27,997
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	615,800	1,467,060

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է բանկերի մնացորդների վարկային որակը՝ ըստ պարտքային ռիսկի դասակարգման վարկանիշների, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն, իսկ ԱՊԿ-ն նշանակալի չէ:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
S&P գլոբալ վարկանիշ B+	487,329	1,337,384
Չվարկանշված	23,844	27,096
Ընդամենը բանկային մնացորդներ	511,173	1,364,480

16 Կանոնադրական կապիտալ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Թողարկված բաժնետոմսերի քանակ	Սովորական բաժնետոմսեր	Ընդամենը կանոնադրական կապիտալ
Առ 1 հունվարի 2021թ.	188,377,090	0.1	18,837,709
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	188,377,090	0.1	18,837,709
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	188,377,090	0.1	18,837,709

Սովորական բաժնետոմսերի ընդհանուր հայտարարված քանակը կազմում է 188,377 հազ. բաժնետոմս (2021.՝ 188,377 հազ. բաժնետոմս), յուրաքանչյուր բաժնետոմսը 100 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով (2021թ.՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսը 100 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով): Բոլոր թողարկված սովորական բաժնետոմսերն ամբողջովին վճարված են: Յուրաքանչյուր սովորական բաժնետոմս ունի մեկ ձայնի իրավունք:

Ընկերության սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր հանդիսացող յուրաքանչյուր բաժնետեր իրավունք ունի.

- մասնակցել բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին ձայնի իրավունքով բոլոր հարցերի վերաբերյալ՝ իր ամբողջությամբ վճարված քվեարկող բաժնետոմսերին համապատասխան,
- ստանալ շահաբաժիններ,
- Ընկերության լուծարման դեպքում ստանալ իր գույքի համապատասխան բաժինը.
- Օրենքով սահմանված դեպքերում Ընկերության շահույթի, պահուստների և (կամ) ակտիվների կապիտալիզացիայի ներքո բաժնետիրական կապիտալի ավելացման դեպքում անվճար ստանալ նոր թողարկված բաժնետոմսեր՝ տվյալ պահին բաժնետիրական կապիտալում իր բաժնեմասնակցության համամասն չափով:

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

17 Բանկային վարկեր

Ընկերության՝ արժույթներով արտահայտված փոխառությունները ներկայացված են ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Վարկեր՝ արտահայտված		
- ԱՄՆ դոլարով	18,334,317	8,333,956
- ՀՀ դրամով	-	330,940
Ընդամենը վարկեր առ 31 դեկտեմբերի	18,334,317	8,664,896

Ընկերությունը չի կիրառում հեջի հաշվառում իր արտարժույթով պարտավորությունների կամ տոկոսադրույքների ռիսկի գծով: Փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքները և իրական արժեքները հետևյալն են

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Հաշվեկշռային արժեքներ		Իրական արժեքներ	
	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.
Բանկային վարկ 2024թ. մայիս մարման ժամկետով և 7.5% տոկոսադրույքով	-	3,365,881	-	3,365,881
Բանկային վարկ 2028թ. հոկտեմբեր մարման ժամկետով և 8% տոկոսադրույքով	-	2,452,120	-	2,452,120
Բանկային վարկ 2027թ. նոյեմբերի մարման ժամկետով և 8% տոկոսադրույքով	-	1,915,310	-	1,915,310
Բանկային վարկ 2026թ. դեկտեմբեր մարման ժամկետով և 7.5% տոկոսադրույքով	-	600,644	-	600,644
Բանկային վարկ 2028թ. դեկտեմբեր մարման ժամկետով և 13% տոկոսադրույքով	-	330,941	-	330,941
Բանկային վարկ 2029թ. հունիս մարման ժամկետով և SOFR+5.6% տոկոսադրույքով	17,792,270	-	17,547,177	-
Բանկային վարկ 2023թ. հունիս մարման ժամկետով և SOFR+5.6% տոկոսադրույքով	787,140	-	787,140	-
Ընդամենը փոխառություններ առ 31 դեկտեմբերի	18,579,410	8,664,896	18,334,317	8,664,896

2022թ. մայիսի 26-ին Ընկերությունը 18,301,042 հազ. ՀՀ դրամ (45,000,000 ԱՄՆ դոլար) ընդհանուր գումարով 7 տարի մարման ժամկետով ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ժամկետային վարկային պայմանագրեր է կնքել Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի, «Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ի հետ՝ վերաֆինանսավորելու Ընկերության գոյություն ունեցող խոշոր պարտքը, որը հիմնականում արդյունք էր «ԹԻՍ» ՓԲԸ-ի կողմից փոխառու միջոցների հաշվին Ընկերության ձեռքբերման, ինչպես նաև ֆինանսավորելու Ընկերության աճի կապիտալիզացիայի պլանը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո կիրականացվեն 14 տոկոսների մարումներ կիսամյակային պարբերականությամբ:

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ. Ընկերությունը գրավադրել է 3,987,644 հազ. ՀՀ դրամ գույք հաշվեկշռային արժեքով շենքեր (2021թ.՝ 125,922 հազ. ՀՀ դրամ)՝ որպես երաշխիք՝ այդ օրվա դրությամբ 17,792,270 ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 7,733,311 ՀՀ դրամ) չմարված մնացորդով վարկերի դիմաց:

Համապատասխանություն պայմանագրերին. Ընկերությունը պարտավորություն է ունեցել կատարել Վարկային պայմանագրերում ամրագրված որոշակի պայմաններ: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը պահպանել է պայմանագրերի պայմանները: Այնուամենայնիվ, 31 դեկտեմբերի 2021թ. դրությամբ Ընկերության՝ պայմանագրային պայմանների խախտմամբ ընդհանուր վարկերի գումարը կազմել է 1,915,310 հազ. ՀՀ դրամ (31 դեկտեմբերի 2020թ.՝ գրո): Ի հավելումս, խախտվել են «ԹԻՍ» ՓԲԸ-ի և Ամերիաբանկի միջև կնքված վարկային պայմանագրով նախատեսված պայմանները, որտեղ Ընկերությունը 31 դեկտեմբերի 2021թ. դրությամբ 10,851,434 հազ. ՀՀ դրամ մնացորդով վարկի համար հանդես է եկել որպես երաշխավոր: 2021 թ. դեկտեմբերին բանկերը որոշումներ են կայացրել Ընկերությանը խախտման հետ կապված արտոնություններ տրամադրելու վերաբերյալ: Այդ պատճառով Ընկերությունը չի վերադասակարգել այդ վարկերը ընթացիկ պարտավորություններին:

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

18 Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ընկերությունը հողի և շինությունների տեսքով վարձակալում է տարբեր գրասենյակային և տեխնիկական տարածքներ: Վարձակալության պայմանագրերը սովորաբար կնքվում են հաստատուն ժամանակահատվածով 1-10 տարի ժամկետով:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Հոդ	Շենքեր, գրասենյակներ, խանութներ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2021թ.	509,741	3,848,148	4,357,889
Ավելացումներ	9,689	485,127	494,816
Օտարումներ	(16,120)	(169,188)	(185,308)
Մաշվածություն	(86,372)	(1,109,607)	(1,195,979)
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	416,938	3,054,480	3,471,418
Ավելացումներ	342,810	895,373	1,238,183
Օտարումներ	(12,049)	(43,236)	(55,285)
Մաշվածություն	(115,626)	(1,030,981)	(1,146,607)
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	632,073	2,875,636	3,507,709

Ընկերությունը ճանաչել է վարձակալության գծով հետևյալ պարտավորությունները.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Վարձակալության գծով կարճաժամկետ պարտավորություններ	1,067,167	1,373,865
Վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտավորություններ	3,166,781	3,100,899
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ	4,233,948	4,474,764

Ֆինանսական ծախսերի կազմում ներառված տոկոսային ծախսերը 2022թ. կազմել են 458,194 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.` 469,153 հազ. ՀՀ դրամ): 2022թ. ընթացքում վարձակալության դիմաց կատարված վճարումների ընդհանուր գումարը կազմել է 2,003,974 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.` 1,274,500 հազ. ՀՀ դրամ):

Տրանսպորտային միջոցների վարձակալությունը կարճաժամկետ է և ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում: Տրանսպորտային միջոցների վարձակալության ընդհանուր ծախսը կազմում է 42,488 հազ. ՀՀ դրամ (2021 թ.` 16,450 հազ. ՀՀ դրամ): Տես Ծանոթագրություն 24:

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

19 Ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորությունների համեմատություն

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորությունների և այդ պարտավորությունների շարժի վերլուծությունը ներկայացված ժամանակաշրջաններից յուրաքանչյուրի համար: Այս պարտավորությունների տողերը դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են որպես ֆինանսական գործունեություն:

- 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Փոխառու- թյուններ	Վարձակալու- թյան գծով պարտավորու- թյուններ	Ֆինանսական երաշխիք	Ընդամենը
Ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորություններ առ 1 հունվարի	8,664,896	4,474,764	1,907,669	15,047,329
Դրամական միջոցներ				
Ստացված վարկեր	20,524,762	-	-	20,524,762
Մայր գումարի մարումներ	(8,786,288)	(1,593,593)	-	(10,379,881)
Տոկոսավճարներ	(1,061,837)	(410,381)	-	(1,472,218)
Անկանխիկ փոփոխություններ				
Տոկոսների հաշվեգրում	1,268,616	458,194	-	1,726,810
Նոր վարձակալություններ	-	1,238,182	-	1,238,182
Արտարժույթի ճշգրտումներ	(1,883,029)	-	-	(1,883,029)
Ֆինանսական երաշխիքների ապահանջում	-	-	(1,546,770)	(1,546,770)
Ֆինանսական երաշխիքների ամորտիզացիա	-	-	(360,899)	(360,899)
Այլ	(392,803)	66,782	-	(326,021)
Ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորություններ առ 31 դեկտեմբերի	18,334,317	4,233,948	-	22,568,265

- 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Փոխառու- թյուններ	Վարձակալու- թյան գծով պարտավորու- թյուններ	Ֆինանսական երաշխիք	Ընդամենը
Ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորություններ առ 1 հունվարի	4,957,973	4,844,605	2,668,514	12,471,092
Դրամական միջոցներ				
Ստացված վարկեր	7,058,409	-	-	7,058,409
Մայր գումարի մարումներ	(2,876,674)	(998,797)	-	(3,875,471)
Տոկոսավճարներ	(521,249)	(275,703)	-	(796,952)
Անկանխիկ փոփոխություններ				
Տոկոսների հաշվեգրում	529,431	469,153	-	998,584
Նոր վարձակալություններ	-	494,816	-	494,816
Արտարժույթի ճշգրտումներ	(479,290)	-	-	(479,290)
Ֆինանսական երաշխիքների ամորտիզացիա	-	-	(760,845)	(760,845)
Այլ	(3,705)	(59,310)	-	(63,015)
Ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորություններ առ 31 դեկտեմբերի	8,664,896	4,474,764	1,907,669	15,047,329

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

20 Ակտիվների ապագործարկման պահուստ

Ընկերությունը ունի իրավական պարտավորություն ապամոնտաժել սարքավորումները և վերականգնել վարձակալած տարածքները դրանց՝ 20 տարի հետո ակնկալվող փակումից: Տարվա ընթացքում ակտիվների ապագործարկման պահուստի շարժը հետևյալն է:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ակտիվների ապագործարկում և վարձակալված տեղանքի վերականգնում
Հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2021թ.	1,292,925
Ներկա արժեքի գեղչման ծախս	143,601
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,436,526
Ներկա արժեքի գեղչի հակադարձում	160,048
Հիմնական միջոցների նկատմամբ ճշգրտված գնահատումների փոփոխություններ (կապիտալացված)	(50,469)
Ակտիվների ապագործարկման պարտավորության ապաճանաչում	(140,860)
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,405,247

21 Առևտրային և այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր և ստացված կանխավճարներ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Պարտավորություններ ձեռք բերված ծառայությունների գծով	3,382,824	3,713,031
Պարտավորություններ ձեռք բերված սարքավորումների գծով	1,996,191	1,384,068
Պարտավորություններ ռոումինգի ծառայությունների գծով	1,118,100	584,130
Պարտավորություններ ձեռք բերված ոչ կյուբական ակտիվների գծով	838,274	516,023
Պարտավորություններ շինարարական աշխատանքների գծով	820,591	193,555
Պարտավորություններ ձեռք բերված պաշարների գծով	334,781	357,128
Հաշվեգրված մասնագիտական ծառայություններ	31,200	31,200
Այլ պարտավորություններ	1,296	858
Ընդամենը առևտրային և այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր	8,523,257	6,779,993

4,670,858 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 3,447,322 հազ. ՀՀ դրամ) առևտրային կրեդիտորական պարտքերն արտահայտված են արտարժույթով, մասնավորապես 57%-ը ԱՄՆ դոլարով (2021թ.՝ 74%), 4%՝ ՀՓԻ-ով (2021թ.՝ 7%), 38%՝ եվրոյով (2021թ.՝ 18%) և 0%՝ ռուսական ռուբլով (2021թ.՝ 1%):

31 դեկտեմբերի 2022թ. և 31 դեկտեմբերի 2021թ. դրությամբ ստացված կանխավճարների մնացորդների կազմը հետևյալն է.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Վաճառքի ենթակա ոչ ընթացիկ ակտիվների դիմաց ստացված կանխավճարներ	1,836,320	2,145,331
Հեռահաղորդակցության գործընկերներից ստացված կանխավճարներ	1,459,531	37,175
Վարձակալությունից ստացված կանխավճարներ (Ընկերությունը՝ վարձատու)	751,456	142
Բաժանորդներից ստացված կանխավճարներ	626,564	675,283
Ընդամենը ստացված կանխավճարներ	4,673,871	2,857,931

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

22 Պարտավորությունների և վճարների պահուստ

Պարտավորությունների և վճարների պահուստի շարժը հետևյալն է.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Իրավական հայցեր	Հարկային ռիսկեր	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2021թ.	802	-	802
Շահույթին կամ վնասին վերագրված ավելացումներ Պահուստի հաշվին վճարումներ	65,920 (859)	121,334 -	187,254 (859)
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	65,863	121,334	187,197
Շահույթին կամ վնասին վերագրված ավելացումներ Պահուստի հաշվին վճարումներ	347,645 -	- (121,334)	347,645 (121,334)
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	413,508	-	413,508

Բոլոր վերը նշված պահուստները դասակարգվել են որպես ընթացիկ պարտավորություններ, քանի որ Ընկերությունը չունի անվերապահ իրավունք հետաձգել դրանց վճարումը մեկ տարուց ավելի ուշ:

Իրավական հայցեր: Ղեկավարության կարծիքով, որը հիմնված է համապատասխան իրավաբանական խորհրդատվության վրա՝ իրավական հայցերի քննման արդյունքը իրավական պահանջների գծով պահուստը վերաբերում է նախկին աշխատակցի կողմից Ընկերության դեմ 2018թ. ներկայացված հայցին՝ Ընկերությունից ազատման մասին որոշումը վերացնելու պահանջով: Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ. վճարվել է մինչև 2023թ. ապրիլի վերջ:

Հարկային ռիսկեր: 2021թ. հարկային ռիսկերի գծով պահուստը կապված է հարկային հաշվետվությունների ճշգրտումների հետ, որոնք վճարվել են 2022թ.-ին:

23 Հասույթ

Հասույթն ամբողջությամբ ստացվել է Հայաստանում, քանի որ ծառայությունները մատուցվել են Հայաստանում:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Ժամանակի ընթացքում		
Շարժական կապ-տվյալների փոխանակում	8,216,765	7,243,249
Շարժական կապ-ձայնային	3,602,086	4,265,245
Շարժական կապ-փոխկապակցում	2,170,079	2,181,017
Շարժական կապ-ռոմմինգ	1,049,122	799,185
Շարժական կապ-այլ	1,074,628	1,038,150
Շարժական կապի ծառայությունների մատուցումից հասույթ	16,112,680	15,526,846
Ժամանակային կետում		
Ֆիքսված կապ-ինտերնետ	4,915,014	4,862,717
Ֆիքսված կապ-տարանցիկ	4,479,964	2,732,522
Ֆիքսված կապ-ձայնային	3,973,924	4,535,851
Ֆիքսված կապ-միջհամակարգային	171,359	199,799
Ֆիքսված կապ-այլ	1,130,134	1,366,704
Ֆիքսված կապի ծառայությունների մատուցումից հասույթ	14,670,395	13,697,593
Ժամանակային կետում		
Սարքավորումներ-շարժական կապ	3,024,869	2,288,897
Սարքավորումներ-ֆիքսված կապ	38,338	61,072
Սարքավորումների իրացումից հասույթ	3,063,207	2,349,969
Վարձակալությունից հասույթ	713,178	-
Այլ հասույթ	17,218	136,106
Ընդամենը հասույթ	34,576,678	31,710,514

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

24 Վաճառքի ինքնարժեք

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
<i>Ծառայությունների ինքնարժեք</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	6,678,525	7,017,892
Անձնակազմի ծախսեր	3,544,694	3,160,653
Բջջային կապի փոխկապակցման ծախս	2,112,264	1,954,405
Ռադիո ալիքների օգտագործման թույլտվություն	1,792,119	1,793,975
Էլեկտրաէներգիա	1,542,496	1,364,620
Սարքավորումների և կապուղիների սպասարկման ծախսեր	970,635	1,021,129
Ինտերնետի և այլ կապուղիներ	842,900	1,280,761
Ռոումինգի գծով ստացված ծառայություններ	690,460	377,253
Ֆիքսված կապի միջհամակարգային ծախս	574,868	745,669
Վառելիք	186,109	135,243
Ծառայությունների ԱԱՀ	105,239	47,865
SIM քարտեր	93,820	30,659
Հնամաշուկայի գծով պահուստի (հակադարձում) / ճանաչում	65,697	(50,123)
Փոխադրամիջոցների վարձակալում	42,588	16,450
Գործուղումներ և վերապատրաստում	33,361	17,050
Ֆիքսված հեռախոսակապի այլ ծառայություններ	298,925	282,401
Բջջային հեռախոսակապի այլ ծառայություններ	147,791	144,933
Ընդամենը ծառայությունների ինքնարժեք	19,722,491	19,340,835
<i>Իրացված սարքավորումների ինքնարժեք</i>		
Սարքավորումներ-բջջային կապ	2,905,107	2,234,874
Սարքավորումներ-ֆիքսված հեռախոսակապ	2,738	11,422
Ընդամենը սարքավորումների ինքնարժեք	2,907,845	2,246,296
Ընդամենը վաճառքի ինքնարժեք	22,630,336	21,587,131

Անձնակազմի գծով ծախսերը ներառում են պարտադիր կենսաթոշակային հիմնադրամի հատկացումներ՝ 127,118 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 96,267 հազ. ՀՀ դրամ):

25 Այլ գործառնական եկամուտ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Մայր կազմակերպության կողմից փոխհատուցմամբ եկամուտ	1,960,000	-
Պաշարների իրացումից օգուտ	8,068	-
Ստացված կանխավճարների և կրեդիտորական պարտքերի դուրսգրումից եկամուտ	5,491	35,861
Տուգանքներից եկամուտ	111	234
Այլ	28,861	62,851
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	-	1,320,065
Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ՝ հանած վնաս,	-	165,363
գործառնական գործունեությունից	-	165,363
Վարձակալությունից եկամուտ	-	72,201
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտ	2,002,531	1,656,575

31 դեկտեմբերի 2021թ. ավարտված տարվա ընթացքում Ընկերությունը վաճառել է չչահագործվող շենքեր Հայաստանի տարբեր մասերում: Գումարի հիմնական մասը վերաբերում է Երևանում գտնվող շենքին, որի վաճառքի գինը կազմել է 1,046,000 հազ. ՀՀ դրամ:

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

26 Ընդհանուր և վարչական ծախսեր

Հազ. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Անձնակազմի ծախսեր	2,041,239	2,047,815
Մասնագիտական ծառայություններ	887,202	661,712
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	413,048	179,823
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	393,607	239,606
Չփոխհատուցվող հարկեր	113,002	72,983
Սպասարկման և նորոգման ծախսեր	94,368	88,054
Գործուղման և վերապատրաստման ծախսեր	56,920	26,679
Ապահովագրություն	45,455	24,189
Անվտանգության ծախսեր	27,745	53,677
Ներկայացուցչական ծախսեր	4,655	44,428
Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում	-	164
Այլ	154,892	46,999

Ընդամենը ընդհանուր և վարչական ծախսեր **4,232,133** **3,486,129**

Անձնակազմի ծախսերը ներառում են 5,821 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 39,934 հազ. ՀՀ դրամ) արձակման նպաստներ՝ կապված ղեկավար պաշտոններից անձնակազմի ազատման հետ:

Արձակման նպաստների գումարները նաև ներառված են Վաճառքի ինքնարժեքի կազմում (տես Ծանոթագրություն 24)՝ 12,612 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 73,711 հազ. ՀՀ դրամ), և Իրացման ծախսերի կազմում (տես Ծանոթագրություն 27)՝ 4,706 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 10,117 38,724 հազ. ՀՀ դրամ), համապատասխանաբար:

Անձնակազմի գծով ծախսերը ներառում են պարտադիր կենսաթոշակային հիմնադրամի հատկացումներ՝ 73,202 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 55,436 հազ. ՀՀ դրամ):

27 Իրացման ծախսեր

Հազ. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Անձնակազմի ծախսեր	2,268,529	2,064,904
Գովազդային և մարքեթինգային ծառայություններ	559,597	431,542
Ինկասացիոն ծախսեր	311,851	308,611
Լիցքավորման քարտերի գծով ծախսեր	41,502	21,919
Այլ ծախսեր	106,111	232,949

Ընդամենը իրացման ծախսեր **3,287,590** **3,059,925**

Անձնակազմի գծով ծախսերը ներառում են պարտադիր կենսաթոշակային հիմնադրամի հատկացումներ՝ 81,353 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 61,609 հազ. ՀՀ դրամ):

28 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազ. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Իրավական հայցերի գծով ծախսեր	347,645	65,920
Հիմնական միջոցների դուրսգրումից վնասներ	219,642	-
Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ՝ հանած վնաս, գործառնական գործունեությունից	160,831	-
Հարկային տուգանք	97,706	121,344
Բարեգործություն և հովանավորություն	88,136	32,600
Այլ չփոխհատուցվող հարկեր	28,942	44,588
Չհաշվանցվող ԱՄՀ	22,077	29,335
Պաշարների արժեզրկում	5,397	76
Պաշարների իրացումից վնասներ	-	49,321
Անձնակազմի ծախսեր	-	5,000
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	-	6
Այլ ծախսեր	129,404	157,749

Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր **1,099,780** **505,939**

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

29 Ֆինանսական եկամուտ/ծախսեր

Ֆինանսական եկամուտ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Տոկոսային եկամուտ տրված փոխառություններից	1,261,196	744,769
Նախկինում ճանաչված գեղջի վերականգնում	188,011	15,617
Տոկոսային եկամուտ դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից և ժամկետային ավանդից	45,879	3,075
Ֆինանսական երաշխիքների ամորտիզացիա	360,899	760,845
Ընդամենը՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված ֆինանսական եկամուտ	1,855,985	1,524,306

Ֆինանսական երաշխիքը ճանաչվել է 2020թ.-ին, 2021թ.-ին այն ամորտիզացվել է, 2022թ.-ին ապաճանաչվել է սեփական կապիտալում:

Ֆինանսական ծախսեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Տոկոսային ծախս ստացված փոխառությունների գծով	1,268,617	529,431
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	458,194	469,153
Ակտիվի ապագործարկման պարտավորությունների գծով պահուստ. ներկա արժեքի գեղջման հակադարձում	19,188	143,601
Ֆինանսական դեբիտորական պարտքերի գեղջում	-	196,282
Ընդամենը՝ ֆինանսական ծախսեր	1,745,999	1,338,467
Հանած՝ կապիտալացվող ֆինանսական ծախսեր	(205,910)	(117,493)
Ընդամենը՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված ֆինանսական եկամուտ	1,540,089	1,220,974

Ընկերությունը կապիտալացրել է փոխառության ծախսումները, որոնք առաջացել են հիմնական միջոցների կառուցմանը և ձեռքբերման անմիջականորեն վերագրելի ֆինանսավորման գծով: Կապիտալիզացիայի դրույքաչափը կազմել է 11.79% (2021թ.՝ 8.78%):

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

30 Շահութահարկ

(ա) Շահութահարկի գծով ծախսի բաղադրիչները

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված շահութահարկի գծով ծախսը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Չետաձգված հարկ	1,813,122	993,105
Տարվա շահութահարկի գծով ծախս	1,813,122	993,105

(բ) Կիրառելի հարկադրույթով բազմապատկած շահույթի կամ վնասի և շահութահարկի գծով ծախսի համադրում

Ընկերության 2022թ. և 2021թ. նկատմամբ կիրառելի շահութահարկի դրույթը 18% է: Հարկերի գծով ակնկալվող և իրական ծախսի համադրումը ներկայացված է ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2022թ.	2021թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	10,490,422	4,462,002
Տեսական հարկային ծախսը՝ սահմանված 18% դրույթաչափով	(1,888,276)	(803,160)
Հարկային առումով չնվազեցվող կամ չհարկվող գործարքների ազդեցությունը.		
- Չհարկվող եկամուտ	1,183,076	341,057
- Չնվազեցվող ծախսեր	(1,107,922)	(531,002)
Տարվա շահութահարկի գծով ծախս	(1,813,122)	(993,105)

Ընդհանուր չհանվող ծախսերից 870,341 հազ. ՀՀ դրամը ներկայացնում է արտարժույթային կորուստների ազդեցությունը (2021 թ.՝ 449,125 հազ. ՀՀ դրամ): Ընդհանուր չհարկվող եկամտից 796,434 հազ. ՀՀ դրամը ներկայացնում է փոխարժեքային օգուտի ազդեցությունը (2021թ.՝ 341,057 հազ. ՀՀ դրամ): Այս ֆինանսական հաշվետվություններում դրանք ներկայացված են զուտ հիմունքով:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունեցել է 269,728 հազ. ՀՀ դրամ ընթացիկ կանխավճարներ շահութահարկի գծով (2021թ.՝ 248,075 հազ. ՀՀ դրամ): Կանխավճարը ճանաչվել է 2021թ. փաստացի հարկային ծախսի համեմատ ավելի մեծ գումարով հարկերի վճարման հետևանքով: Ընկերության կողմից կանխավճարը կօգտագործվի հաջորդ ժամանակահատվածներում:

(գ) Չետաձգված հարկերի վերլուծությունն ըստ ժամանակավոր տարբերության տեսակի
ՖՀՄՍ-ի և Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության միջև եղած տարբերություններն առաջացնում են ժամանակավոր տարբերություններ՝ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով որոշվող դրանց գումարների միջև:

Այդ ժամանակավոր տարբերություններում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շարժի հարկային հետևանքը մանրամասնորեն ներկայացված է ստորև.

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

30 Շահութահարկ (շարունակություն)

<i>Չազ. 33 դրամ</i>	1 հունվարի 2022թ.	(Ճախսագրված)/ կրեդիտագրված շահույթին կամ վնասին	(Ճախսագրված)/ կրեդիտագրված սեփական կապիտալին	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ժամանակավոր տարբերությունների հարկային հետևանքը				
Հիմնական միջոցներ	2,359,065	(442,804)	-	1,916,261
Ոչ նյութական ակտիվներ	8,297	(140,307)	-	(132,010)
Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսումներ	230,499	(740)	-	229,759
Ներդրումային գույք	-	(1,066,872)	-	(1,066,872)
Պաշարների գծով պահուստ	1	(1)	-	-
Հետաձգված ծախսեր	(22,157)	8,518	-	(13,639)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ	180,602	(49,879)	-	130,723
Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ	653,578	144,892	160,157	958,628
Ակտիվների ապագործարկման պահուստ	258,575	(5,631)	-	252,944
Հետաձգված եկամուտներ	11,774	(1,277)	-	10,497
Կրեդիտորական պարտքեր	56,765	47,262	-	104,027
Տրամադրված փոխառություններ	(34,493)	(82,544)	381,828	264,791
Ֆինանսական և երաշխիքներ	343,380	(64,962)	(278,418)	-
Հարկային վնասներ	203,766	(158,778)	-	44,988
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	4,249,652	(1,813,123)	263,567	2,700,096

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, 31 դեկտեմբերի 2022թ. դրությամբ առկա հարկային վնասները կարող են օգտագործվել մինչև 2025թ.: Այդ ժամանակավոր տարբերություններում 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շարժի հարկային հետևանքը մանրամասնորեն ներկայացված է ստորև.

<i>Չազ. 33 դրամ</i>	1 հունվարի 2021թ.	(Ճախսագրված)/ կրեդիտագրված շահույթին կամ վնասին	(Ճախսագրված)/ կրեդիտագրված սեփական կապիտալին	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ժամանակավոր տարբերությունների հարկային հետևանքը				
Հիմնական միջոցներ	2,718,380	(359,315)	-	2,359,065
Ոչ նյութական ակտիվներ	241,226	(232,929)	-	8,297
Վարձակալված գույքի վրա կատարված կապիտալ ծախսումներ	247,371	(16,872)	-	230,499
Պաշարների գծով պահուստ	(1)	2	-	1
Հետաձգված ծախսեր	(48,806)	26,650	-	(22,156)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ	87,609	92,994	-	180,603
Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ	680,397	(26,819)	-	653,578
Ակտիվների ապագործարկման պահուստ	232,727	25,848	-	258,575
Հետաձգված եկամուտներ	11,280	495	-	11,775
Կրեդիտորական պարտքեր	126,460	(69,697)	-	56,763
Տրամադրված փոխառություններ	-	(60,287)	25,793	(34,494)
Ֆինանսական և երաշխիքներ	-	(136,952)	480,333	343,380
Հարկային վնասներ	439,989	(236,223)	-	203,766
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	4,736,632	(993,105)	506,125	4,249,652

31 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող հիմնական շահույթը/(վնասը) հաշվարկվում է Ընկերության սեփականատերերին վերագրվող շահույթը կամ վնասը բաժանելով տարվա ընթացքում թողարկված սովորական բաժնետոմսերի միջին կշռված քանակի վրա՝ բացառությամբ գանձապետական բաժնետոմսերի:

Ընկերությունը չունի նոսրացման ենթակա սովորական բաժնետոմսեր. հետևաբար, մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նոսրացված շահույթը հավասար է մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող հիմնական շահույթին:

Շարունակվող գործառնություններից մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթը հաշվարկվում է հետևյալ կերպ.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
Տարվա շահույթ՝ վերագրվող սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերին		8,677,300	3,468,897
Տարվա շահույթ		8,677,300	3,468,897
Թողարկվող սովորական բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	16	188,377,090	188,377,090
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող հիմնական շահույթ (արտահայտված ՀՀ դրամով՝ մեկ բաժնետոմսի դիմաց)		46.06	18.41

32 Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ

Իրավական գործընթացներ. Ժամանակ առ ժամանակ սովորական գործունեության ընթացքում Ընկերության դեմ կարող են ներկայացվել հայցեր: Հիմնվելով սեփական գնահատման վրա, ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանք չեն հանգեցնի Էական կորուստների, որոնք կզերոգանցեն ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված պահուստների գումարը:

Ընկերությունը դատական վարույթ է ունեցել նախկին բաժանորդի հետ՝ ֆիքսված հեռախոսակապի վերանվանման հետևանքով բաց թողնված օգուտների տեսքով առաջացած վնասի հատուցման պահանջով: Պահուստ չի ձևավորվել, քանի որ Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ որևէ Էական վնասի առաջացման հավանականություն չկա, և ռիսկը ցածր հավանական է:

Հարկային պայմանական պարտավորություններ. Հայաստանի Հանրապետության հարկային, արժույթային և մաքսային օրենսդրության որոշ դրույթներ կարող են հանդիսանալ տարընթերցումների առարկա՝ Ընկերության գործարքների և գործունեության նկատմամբ կիրառելիս: Հետևաբար, հարկային մարմինները կարող են ավելի խիստ դիրքորոշում ընդունել օրենսդրության մեկնաբանությունների և գնահատումների գծով: Որպես հետևանք, հարկային մարմինները կարող են հայց ներկայացնել այն գործարքների և հաշվապահական հաշվառման մեթոդների վերաբերյալ, որոնց համար նախկինում պահանջներ չեն ներկայացրել: Հարկային ստուգումները կարող են ներառել ստուգման ամսաթվին անմիջապես նախորդող երեք օրացուցային տարիները:

Ի լրումն վերը նշված հարցերի, ղեկավարությունը կարծում է, որ Ընկերությունն ունի հարկային ռիսկերի հետ կապված 1,211,356 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 1,211,356 հազ. ՀՀ դրամ) գումարի չափով այլ հնարավոր պարտավորություններ, որոնց հավանականությունը գնահատվում է «աննշանը գերազանցող»: Այս ռիսկերը հիմնականում վերաբերվում են ՀՀ հարկային մարմինների կողմից ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի լրացուցիչ պարտավորությունների առաջադրմանը: Այս ռիսկերը հանդիսանում են համապատասխան օրենսդրության և փաստաթղթավորման պահանջների մեկնաբանություններում առկա անորոշությունների արդյունք:

Կապիտալ ծախսումների գծով պարտավորություններ. 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի կապիտալ ծախսումների պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով՝ 651,364 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 2,606,974 հազ. ՀՀ դրամ): 2022 թ.-ին պարտավորությունները կարճաժամկետ էին, և դրանցից շատերը մարվել են մինչև տարեվերջ:

32 Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ (շարունակություն)

Ընկերությունն արդեն հատկացրել է անհրաժեշտ միջոցներ այդ պարտավորությունների կատարման համար: Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ ապագա գուտ շահույթը և ֆինանսավորումը բավարար կլինեն՝ այս և համանման այլ պարտավորությունները կատարելու համար:

Չրջակա միջավայրի պահպանության հարցեր. Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում շրջակա միջավայրի պահպանության կանոնակարգման համակարգը զարգանում է, և պետական մարմինների դիրքորոշումն այդ համակարգը ներդնելու հարցում շարունակաբար փոփոխվում է: Ընկերությունը պարբերաբար գնահատում է իր պարտավորությունները շրջակա միջավայրի պահպանության կանոնակարգերի համաձայն: Երբ պարտավորությունները որոշվում են, դրանք անմիջապես ճանաչվում են հաշվետվությունում: Հնարավոր պարտավորությունները, որոնք կարող են ծագել գործող կանոնակարգերի, քաղաքացիական իրավական համակարգի կամ օրենսդրության փոփոխման հետևանքով, չեն կարող գնահատվել, սակայն կարող են էական լինել: Գործող օրենսդրության կիրառման պայմաններում ղեկավարությունը կարծում է, որ չկան շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելու հետևանքով առաջացող նշանակալի պարտավորություններ

Գրավ. Ընկերությունը գրավադրել է 3,987,644 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 125,922 հազ. ՀՀ դրամ) գուտ հաշվեկշռային արժեքով գույք, որպես ստացված փոխառությունների երաշխիք (Ծանոթագրություն 17): Ընկերության բաժնետոմսերի 100%-ը նույնպես գրավադրվել է որպես նույն վարկի երաշխիք:

33 Ֆինանսական երաշխիքներ

Երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են հետևյալն ոչ ենթակա հանձնառություններ առ այն, որ Ընկերությունը կկատարի վճարումներ այն դեպքում, երբ մեկ այլ կողմ չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները: 2021թ. Ընկերությունը երաշխավորել է տեղական բանկի հետ վարկային պայմանագրի ներքո «ԹԻՄ» ՓԲԸ-ի (Ընկերության անմիջական մայր ընկերության) պարտավորությունը՝ ԱՄՆ դոլարով ներկայացված վարկի գծով, որի մարման ժամկետը 2027թ. հոկտեմբերն է: Ընկերության կողմից ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա ճանաչված երաշխիքի հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. կազմել է 1,907,669 հազ. ՀՀ դրամ, հաշվարկված որպես i) ակնկալվող կորստի մոդելի հիման վրա որոշված երաշխավորված ազդեցության դիմաց կորստի չափից և ii) սկզբնական ճանաչման ժամանակ գումարի մնացած չամորտիզացված մնացորդից առավելագույնով: Այս դեպքում ii) գումարն ավելի մեծ է եղել: Երաշխիքի ամորտիզացիան հաշվարկվել է երաշխիքի գործողության ընթացքում գծային մեթոդով, և ամորտիզացիայի ազդեցությունը ճանաչվել է ֆինանսական եկամուտներում: Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունը հաշվարկվել է հավանականությամբ ճշգրտված գեղչված դրամական հոսքերի վերլուծության միջոցով: Ֆինանսական հաշվարկների սկզբնական ճանաչման գնահատականներն էին մայր կազմակերպության կողմից դեֆոլտի հավանականությունը և դեֆոլտի դեպքում վնասի չափը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «ԹԻՄ» ՓԲԸ-ն ամբողջությամբ մարել է վարկը, հետևաբար ֆինանսական երաշխիքից ստացված պարտավորությունն ապաճանաչվել է՝ չբաշխված շահույթի վրա համապատասխան ազդեցությամբ:

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ընկերությունում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է ֆինանսական, գործառնական և իրավական ռիսկերի ուղղություններով: Ֆինանսական ռիսկը կազմված է շուկայական ռիսկից (ներառյալ՝ արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկը), պարտքային ռիսկից և իրացվելիության ռիսկից: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման գործառնային առաջնային նպատակն է ռիսկերի սահմանաչափ սահմանելը և այնուհետև ռիսկերի ազդեցությունն այդ սահմանաչափում պահելը: Գործառնական և իրավական ռիսկերի կառավարման գործառնայինները նպատակ ունեն ապահովել ներքին քաղաքականության և ընթացակարգերի պատշաճ իրականացումը՝ գործառնական և իրավական ռիսկերը նվազագույնի հասցնելու համար:

Պարտքային ռիսկ. Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, այսինքն՝ ռիսկը, երբ ֆինանսական գործիքի մի կողմը ֆինանսական վնաս է պատճառում մյուս կողմին՝ պարտավորությունները չկատարելու հետևանքով: Պարտքային ռիսկն առաջանում է Ընկերության կողմից տարածամկետ վճարման պայմաններով վաճառք իրականացնելու և մյուս կողմերի հետ ֆինանսական ակտիվներ առաջացնող այլ գործարքներ իրականացնելու արդյունքում:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կատեգորիաները ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

«ՏԵԼԵԿՈՄ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հազ. ՀՀ դրամ	2022թ.	2021թ.
Ակտիվներ		
Տրամադրված փոխառություններ (Ծանոթագրություն 11)	17,249,248	10,955,362
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 13)	2,018,779	64,578
- Առևտրային դեբիտորական պարտքեր, գուտ	6,240,018	4,581,520
- Ժամկետային ավանդներ (Ծանոթագրություն 24)	823,885	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (Ծանոթագրություն 15)		
- Ցպահանջ մնացորդներ բանկում	511,173	1,364,480
- Դրամական միջոցներ ճանապարհին	80,908	74,583
- Առձեռն դրամական միջոցներ	23,719	27,997
Ընդամենը հաշվեկշռի պարտքային ռիսկ	26,947,730	17,068,520
Տրամադրված երաշխիքներ (Ծանոթագրություն 33)	-	1,907,669
Ընդամենը պարտքային ռիսկ	24,864,697	18,976,189

Պարտքային ռիսկերի կառավարում: Պարտքային ռիսկը հանդիսանում է Ընկերության բիզնեսի համար միակ առավել էական ռիսկը: Հետևաբար, ղեկավարությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում պարտքային ռիսկի կառավարմանը:

Ռիսկերի կառավարման նպատակով պարտքային ռիսկի գնահատումը բարդ է և ենթադրում է մոդելների կիրառում, քանի որ ռիսկը փոփոխվում է՝ կախված շուկայական պայմաններից, ակնկալվող դրամական հոսքերից և ժամանակի անցնելուց: Ակտիվների պորտֆելի գծով պարտքային ռիսկի գնահատումը ենթադրում է դեֆոլտի առաջացման հավանականության գնահատում, կորուստների համապատասխան գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի հարաբերակցության հետագա գնահատում:

Սահմանափակումներ. Ընկերությունը կառավարում է իր պարտքային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանաչափեր կիրառելով մեկ գործընկերոջ կամ գործընկերների խմբի գծով ստանձնած ռիսկերի ծավալի համար: Պարտքային ռիսկի սահմանափակումները պարբերաբար հաստատվում են ղեկավարության կողմից: Այդ ռիսկերն անընդհատ վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան կամ առավել հաճախակի վերանայման:

Ընկերության ղեկավարությունը դիտարկում է չվճարված առևտրային դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունն ըստ ժամկետայնության և միջոցներ է ձեռնարկում ժամկետանց մնացորդների մասով: Հետևաբար, ղեկավարությունը տեղին է համարում տրամադրել պարտքային ռիսկի ժամկետայնության վերաբերյալ և այլ տեղեկատվություն, ինչպես բացահայտված է Ծանոթագրություն 13-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափում: ԱՊԿ-ն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների ապագա դեֆիցիտի ներկա արժեքի հավանականությամբ կշռված գնահատական (այսինքն՝ միջին կշռված պարտքային կորուստը, տրված ժամանակահատվածում տեղի ունեցող դեֆոլտի համապատասխան ռիսկերով, որոնք օգտագործվել են որպես կշիռ): ԱՊԿ չափումն անկողմնակալ է և որոշվում է հնարավոր արդյունքների շրջանակը գնահատելու միջոցով: ԱՊԿ չափումն իրականացվում է Ընկերության կողմից օգտագործվող հետևյալ չորս բաղադրիչների հիման վրա. դեֆոլտի հավանականություն, դեֆոլտի ռիսկին ենթակա պարտքային պահանջի մեծություն, դեֆոլտից առաջացող վնաս և գեղջման տոկոսադրույք:

Դեֆոլտի ռիսկին ենթակա պարտքային պահանջի մեծությունը՝ EAD, ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ ազդեցության գնահատումն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո ազդեցության ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների մարումները և հանձնառված գործիքների ակնկալվող ստացումները: Դեֆոլտի հավանականությունը՝ PD, տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի առաջացման գնահատումն է: Դեֆոլտից առաջացող վնասը՝ LGD-ն դեֆոլտի դեպքում վնասի գնահատումն է:

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Այն հիմնված է պայմանագրային հիմունքով վճարման ենթակա դրամական միջոցների և վարկատուի կողմից ստացման ակնկալվող, ներառյալ գրավի միջոցով՝ դրամական միջոցների միջև տարբերության վրա: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես EAD-ի տոկոս: Ակնկալվող կորուստները գեղջվում են մինչև ընթացիկ արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Չեղջման տոկոսադրույքը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքը («EIR») կամ դրա մոտարկված մեծությունը:

Կառավարման մոդելների՝ տևողության ժամկետի ընթացքում ԱՊԿ, այսինքն՝ կորուստներ, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի մնացած տևողության ժամկետի ընթացքում բոլոր հնարավոր դեֆոլտի դեպքերից: 12-ամսյա ԱՊԿ-ը ներկայացնում է ողջ ժամկետի ընթացքում ԱՊԿ-ների մասը՝ ֆինանսական գործիքի դեֆոլտի դեպքերից, որոնք հնարավոր են հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո 12 ամսվա, կամ ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, եթե այն մեկ տարուց պակաս է:

Սույն ֆինանսական հաշվետվություններին նպատակով ղեկավարության կողմից գնահատված ԱՊԿ-ները ժամանակային կետում գնահատումներ են, այլ ոչ թե շրջափոխային գնահատումներ, որոնք սովորաբար օգտագործվում են կանոնակարգային նպատակներով: Գնահատումները դիտարկում հեռանկարային տեղեկատվությունը, այսինքն՝ ԱՊԿ-ները արտացոլում են պարտքային ռիսկի վրա ազդեցություն ունեցող հիմնական մակրոտնտեսական փոփոխականների զարգացման կշռույթային հավանականությունը:

PD-ի չափման նպատակով Ընկերությունը սահմանում է դեֆոլտը որպես իրավիճակ, երբ բացահայտումը համապատասխանում է հետևյալ չափանիշներից մեկին կամ մի քանիսին.

- վարկառուի պայմանագրային վճարումների գծով ավելի քան 90 օր կետանցը.
- վարկառուի մահը.
- վարկառուն անվճարունակությունը

Բացահայտման նպատակով Ընկերությունը լիովին համապատասխանեցրել է դեֆոլտի սահմանումը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ակտիվների սահմանմանը: Վերը նշված կանխադրված սահմանումը կիրառվում է Ընկերության բոլոր տեսակի ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ՝ SICR, երբ բավարարված են հետևյալ քանակական, որակական կամ օժանդակող չափանիշներից մեկը կամ մի քանիսը:

- 30 օր ժամկետանց

Ընկերությունը չափում է ԱՊԿ-ը պորտֆելային հիմունքով: Երբ գնահատումն իրականացվում է պորտֆելային հիմունքով, Ընկերությունը վերլուծում է իր բացահայտումները ըստ սեգմենտների, որոնք որոշվում են պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի հիման վրա, որպեսզի Ընկերության շրջանակում ռիսկերի ենթարկվածության կառուցվածքը լինի միատարր կամ նմանատիպ:

Ընդհանուր առմամբ, ԱՊԿ-ը հետևյալ պարտքային ռիսկի հարաչափերի բազմապատկման գումարն է՝ EAD, PD և LGD, որոնք սահմանվում են վերը նկարագրված եղանակով, և գեղջվում են մինչև ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքը: ԱՊԿ-ը որոշվում է՝ կանխատեսելով պարտքային ռիսկի պարամետրերը (EAD, PD և LGD) յուրաքանչյուր ապագա տարվա համար՝ յուրաքանչյուր առանձին բացահայտման ողջ ժամկետի ընթացքում: Այս երեք բաղադրիչները բազմապատկվում են միասին և ճշգրտվում են գոյատևման հավանականության տեսանկյունից (այսինքն՝ վարկը կարող է մարվել կամ դեֆոլտի ենթարկվել է ավելի վաղ ամսում): Արդյունքում, նման կերպ հաշվարկում է յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանի ԱՊԿ-ն, որն այնուհետև գեղջվում է մինչև հաշվետու ամսաթիվը և ամփոփվում: ԱՊԿ-ի հաշվարկում օգտագործվող գեղջման տոկոսադրույքը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքն է կամ դրա մոտարկումը:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում. Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի կենտրոնացման ազդեցությանը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ վեց գործընկեր (2021թ.՝ չորս գործընկեր) 100,000 հազ. ՀՀ դրամը գերազանցող ընդհանուր կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի մնացորդներով: Այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 4,904,790 հազ. ՀՀ դրամ, կամ ընդհանուր կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքի 78% (2021թ.՝ 2,714,811 հազ. ՀՀ դրամ կամ ընդհանուր դեբիտորական պարտքի 48%):

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ մեկ գործընկեր (2021թ.՝ գրո) 100,000 հազ. ՀՀ դրամը գերազանցող ընդհանուր երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքերի մնացորդներով: Այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 2,018,779 հազ. ՀՀ դրամ, կամ ընդհանուր երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքի 100% (2021թ.՝ գրո):

Շուկայական ռիսկ. Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկերի: Շուկայական ռիսկերն առաջանում են. (ա) արտարժույթի, (բ) տոկոսային ակտիվների և պարտավորությունների և (գ) բաժնային արժեթղթերի բաց դիրքերից, որոնք բոլորն էլ ենթարկվում են ընդհանուր և առանձնահատուկ շուկայական շարժերի: Դեկավարությունը սահմանում է ռիսկի այն մակարդակը, որը կարող է ընդունվել, ինչն էլ վերահսկվում է օրական կտրվածքով: Այնուհանդերձ, այս մոտեցման կիրառումը չի կանխում այս սահմանաչափերից դուրս վնասների առաջացումն այն դեպքերում, երբ տեղի են ունենում ավելի նշանակալի շուկայական շարժեր:

Ստորև ներկայացված շուկայական ռիսկերի նկատմամբ զգայունությունը որոշվել է հիմք ընդունելով մեկ գործոնի փոփոխությունը՝ անփոփոխ պահելով մնացած այլ գործոնները: Գործնականում այս իրավիճակի տեղի ունենալը հավանական չէ, և մի շարք գործոններում փոփոխությունները կարող են փոխկապակցված լինել, օրինակ՝ տոկոսադրույքի և արտարժույթի դրույքաչափի փոփոխությունները:

Արժույթային ռիսկ. Արժույթային ռիսկի գծով դեկավարությունը վերահսկում է օրական դիրքերը: Ստորև ներկայացված աղյուսակն ամփոփում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Ընկերության՝ արժույթի փոխարկման հետ կապված ռիսկին ենթարկվածությունը:

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			31 դեկտեմբերի 2021թ.		
	Դրամական ֆինանսական ակտիվներ	Դրամական ֆինանսական պարտավորություններ	Չուտ հաշվեկշռային դիրք	Դրամական ֆինանսական ակտիվներ	Դրամական ֆինանսական պարտավորություններ	Չուտ հաշվեկշռային դիրք
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>						
ԱՄՆ դոլար	20,265,212	(21,287,984)	(1,022,773)	13,835,200	(12,777,210)	1,057,990
Եվրո	392,691	(2,655,365)	(2,262,673)	169,405	(630,425)	(461,020)
ՀՓԻ	304,015	(202,431)	101,584	383,063	(246,661)	136,402
ՌԴ ռուբլի	14,188	(16,371)	(2,184)	2,489	(34,650)	(32,161)
Անգլիական ֆունտ	36,113	(4,268)	31,845			
				36,104	-	36,104
Ընդամենը	21,012,219	(24,166,420)	(3,154,201)	14,426,261	(13,688,946)	737,315

Վերը ներկայացված վերլուծությունը ներառում է միայն դրամական ակտիվները և պարտավորությունները: Ոչ դրամական ակտիվները չեն դիտարկվում որպես արժույթային ռիսկ առաջացնող Էական բաղադրիչ:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է շահույթի կամ վնասի զգայունությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կիրառվող փոխարժեքի հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի հետ հարաբերակցությամբ, բոլոր այլ փոփոխականները հաստատուն պահելով:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ԱՄՆ դոլարի ամրապնդում 5%-ով (2021թ.՝ ամրապնդում 5%-ով)	(51,139)	52,900
ԱՄՆ դոլարի անկում 5%-ով (2021թ.՝ անկում 5%-ով)	51,139	(52,900)
Եվրոյի ամրապնդում 5%-ով (2021թ.՝ ամրապնդում 5%-ով)	(113,134)	(23,051)
Եվրոյի անկում 5%-ով (2021թ.՝ անկում 5%-ով)	113,134	23,051
ՀՓԻ ամրապնդում 5%-ով (2021թ.՝ ամրապնդում 5%-ով)	5,079	6,820
ՀՓԻ անկում 5%-ով (2021թ.՝ անկում 5%-ով)	(5,079)	(6,820)
ՌԴ ռուբլու ամրապնդում 15%-ով (2021թ.՝ ամրապնդում 15%-ով)	(328)	(4,824)
ՌԴ ռուբլու անկում 15%-ով (2021թ.՝ անկում 15%-ով)	328	4,824
Անգլիական ֆունտի ամրապնդում 5%-ով (2021թ.՝ ամրապնդում 5%-ով)	1,592	1,805
Անգլիական ֆունտի անկում 5%-ով (2021թ.՝ անկում 5%-ով)	(1,592)	(1,805)

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Ընկերությունն իր վրա է վերցնում շուկայական տոկոսադրույքների գերակշռող մակարդակների տատանումների ազդեցությունը իր ֆինանսական դիրքի և դրամական հոսքերի վրա: Տոկոսների մարժան կարող է աճել այդպիսի փոփոխությունների արդյունքում, բայց կարող է նվազել կամ հանգեցնել վնասների՝ անսպասելի տատանումների դեպքում: Ստորև բերված աղյուսակը ամփոփում է Ընկերության ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին: Աղյուսակում ներկայացված են Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հանրագումարային մեծությունները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ պայմանագրային տոկոսների վերագնահատման կամ մարման ամսաթվերից առավել վաղ ամսաթվով:

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-12 ամիս	1 տարուց ավելի	Ոչ դրամական	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով	-	1,357,111	12,524,122	-	13,881,233
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ՝ փոփոխում տոկոսադրույքով	-	-	6,743,905	-	6,743,905
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով	133,280	1,721,584	3,166,781	-	5,021,645
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ՝ փոփոխում տոկոսադրույքով	81,070	-	17,465,550	-	17,546,620
Չուտ տոկոսադրույքի զգայունություն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(214,350)	(364,473)	(1,364,304)	-	(1,943,127)
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով	-	-	10,955,362	-	10,955,362
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով	52,375	576,129	8,036,392	-	8,664,896
Չուտ տոկոսադրույքի զգայունություն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	(52,375)	(576,129)	2,918,970	-	2,290,466

2022թ., դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ, եթե տոկոսադրույքներն այդ ամսաթվին լինեին 1%-ով ցածր (2021թ.՝ 1%-ով ցածր) մնացած բոլոր փոփոխականների դեպքում, ապա տարվա շահույթը կլիներ 68,875 հազ. ՀՀ դրամով բարձր (2021թ.՝ անփոփոխ), հիմնականում փոփոխական տոկոսային պարտավորությունների գծով ավելի ցածր տոկոսային ծախսերի արդյունքում:

Եթե տոկոսադրույքները լինեին 1%-ով բարձր (2021թ.՝ 1%-ով բարձր), մնացած բոլոր փոփոխականների դեպքում շահույթը կլիներ 68,875 հազ. ՀՀ դրամով ցածր (2021թ.՝ անփոփոխ)՝ հիմնականում փոփոխական տոկոսային պարտավորությունների գծով ավելի բարձր տոկոսային ծախսերի արդյունքում:

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ընկերությունը վերահսկում է իր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքները: Ստորև բերված աղյուսակում ամփոփված են պայմանագրային տոկոսադրույքները համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում՝ հիմք ընդունելով առանցքային դեկավար անձնակազմի կողմից դիտարկված հաշվետվությունները:

Տարեկան % արտահայտությամբ	2022թ.		2021թ.	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	0-6	0-1	0-6	0-1
Տրամադրված փոխառություններ	13	0, 8, SOFR+5.6	0, 13	8
Ստացված փոխառություններ	կ/չ	SOFR+5.6	13	7.5 - 8

Իրացվելիության ռիսկ. Իրացվելիության ռիսկ՝ նշանակում է, որ կազմակերպությունը կարող է դժվարանալ կատարելու պարտականությունները ֆինանսական պարտավորությունների գծով: Ընկերությունն օրական կտրվածքով ամօձվում է դրամական միջոցների պահանջների:

Իրացվելիության ռիսկը կառավարվում է Ընկերության ֆինանսական բաժնի կողմից: Ղեկավարությունն ամսական կտրվածքով վերահսկում է Ընկերության դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները: Ընկերությունն աշխատում է պահպանել կայուն ֆինանսավորման աղբյուրներ, որոնք հիմնականում բաղկացած են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերից: Ընկերությունը ֆինանսական միջոցների ներդրումներ է կատարում իրացվելի ակտիվների դիվերսիֆիկացված փաթեթում, որպեսզի կարողանա արագորեն և անմիջականորեն բավարարել չնախատեսված իրացվելիության պահանջները: Ընկերության իրացվելիության պորտֆելը կազմված է դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից (տես Ծանոթագրություն 15):

Գանձապետական բաժինը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը և պարբերաբար իրականացնում է իրացվելիության սթրես-թեստ՝ օգտագործելով ինչպես բնականոն, այնպես էլ առավել խիստ շուկայական պայմաններ ներառող սցենարներ:

Ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է.

Հազ. ՀՀ դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-12 ամիս	12 ամիս – 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Բանկերից ստացված վարկեր	81,070	787,697	19,625,619	5,021,208	25,515,594
Առևտրային և այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 21)	1,206,887	7,316,370	-	-	8,523,257
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	138,117	1,197,722	3,492,433	1,348,791	6,177,063
Ընդամենը ապագա վճարներ, ներառյալ ապագա մայր գումարի և տոկոսագումարի վճարումներ	1,426,074	9,301,789	23,118,052	6,369,999	40,215,914

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված են պարտավորությունները 31 դեկտեմբերի 2022թ. ըստ մնացորդային պայմանագրային մարման ժամկետների: Ժամկետայնության աղյուսակում բացահայտված գումարները պայմանագրային չգեղչված դրամական հոսքեր են, ներառյալ վարձակալության համախառն պարտավորությունները (նախքան ապագա ֆինանսական ծախսերը նվազեցնելը) և ֆինանսական երաշխիքները: Նման չգեղչված դրամական հոսքերը տարբերվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներառված գումարից, քանի որ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը հիմնված է գեղչված դրամական հոսքերի վրա:

34 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորությունների մարման վերլուծությունը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ. հետևյալն է.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-12 ամիս	12 ամիս – 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Բանկերից ստացված վարկեր	3,929	624,575	10,886,710	401,860	11,917,073
Տրամադրված երաշխիքներ (Ծանոթագրություն 33)	1,907,669	-	-	-	1,907,669
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 21)	285,425	6,494,568	-	-	6,779,993
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	125,182	963,656	3,358,600	1,421,278	5,868,716
Ընդամենը ապագա վճարներ, ներառյալ ապագա մայր գումարի և տոկոսագումարի վճարումներ	2,322,205	8,082,799	14,245,310	1,823,137	26,473,451

Տրամադրված երաշխիքները ներառված են «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս» կատեգորիայում, քանի որ Ընկերությունը կախվածություն ունի երաշխիքով ապահովված վարկի գծով վարկառուի կողմից բանկի առջև ստանձնած պարտավորությունների կատարումից և գործողություններից, որոնք բանկը կարող է ձեռնարկել վարկի և երաշխիքային պայմանագրերի պայմանների հիման վրա:

Երբ վճարման եթակա գումարը ֆիքսված չէ, բացահայտված գումարը որոշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում առկա պայմանների հիման վրա: Արտարժույթով վճարումները փոխակերպվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի սփոթ փոխարժեքով:

35 Կապիտալի կառավարում

Կապիտալի կառավարման ժամանակ Ընկերության նպատակներն են. պահպանել Ընկերության կարողությունը՝ շարունակելու իր գործունեությունը անընդհատության սկզբունքով՝ ապահովելով հատուցում բաժնետերերին և օգուտներ այլ շահառուներին և հաստատել կապիտալի օպտիմալ կառուցվածք: Կապիտալի կառուցվածքը հաստատելու և ճշգրտելու համար Ընկերությունը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների չափերը, բաժնետերերին վերադարձվող կապիտալը, ինչպես նաև թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվները՝ նվազեցնելով պարտքը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից կառավարվող կապիտալի չափը կազմել է 31,335,669 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 23,859,064 հազ. ՀՀ դրամ):

Ոլորտի մյուս մասնակիցներին համահունչ՝ Ընկերությունը վերահսկում է կապիտալը՝ հաշվի առնելով փոխանցման գործակիցը: Այս հարաբերակցությունը հաշվարկվում է երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերի հանրագումարը՝ բաժանված կառավարվող ընդհանուր կապիտալի վրա: Ընկերությունը սեփական կապիտալը դիտարկում է որպես կառավարվող ընդհանուր կապիտալ, ինչպես ցույց է տրված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: 2022թ. ընթացքում Ընկերության ռազմավարության համաձայն, որն անփոփոխ է 2021թ.-ից, փոխանցման գործակիցը պահպանվել է 40% -ից 60% սահմաններում: Փոխանցման գործակիցը 36%-ից հասել է 59%-ի: Ընկերությունը 2022թ. ընթացքում կատարել է կապիտալի գծով արտաքին պարտադիր բոլոր պահանջները (2021թ. համար տես ծանոթագրություն 17): Դրանք ամրագրված են Ընկերության վարկային պայմանագրերում, որոնց հիման վրա Ընկերությունից պահանջվում է պահպանել փոխանցման գործակիցը 65%-ից ցածր մակարդակում:

36 Իրական արժեքի բացահայտումներ

Իրական արժեքի չափման վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի հետևյալ կերպ՝ (i) մակարդակ 1՝ չափումներ ակտիվ շուկայում նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշվող (չճշգրտվող) գներով, (ii) մակարդակ 2՝ չափման գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն (օրինակ՝ գներ) կամ անուղղակիորեն (օրինակ՝ գների հիման վրա ստացված) դիտելի են, (iii) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Ֆինանսական գործիքները իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակին վերագրելիս՝ ղեկավարությունը կիրառում է դատողություն: Եթե իրական արժեքի չափման համար օգտագործվում են էական ճշգրտում պահանջող դիտարկելի տվյալներ, ապա իրական արժեքի տվյալ չափումը վերաբերում է մակարդակ 3-ին: Օգտագործվող տվյալների նշանակալիությունը գնահատվում է իրական արժեքով չափվող ամբողջության համար:

ա) Իրական արժեքի պարբերական չափումներ

Իրական արժեքի պարբերական չափումները հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող կամ թույլատրվող չափումներն են յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ֆինանսական վիճակի համախմբված հաշվետվությունում: Ստորև աղյուսակում ներկայացված են իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակները, որոնց միջոցով դասակարգվում են իրական արժեքի պարբերական չափումները:

Հազ. ՀՀ դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային գույք	5,927,067	5,927,067	-	-
Ընդամենը ակտիվների իրական արժեքի պարբերական չափումներ առ 31 դեկտեմբերի	5,927,067	5,927,067	-	-

Գնահատման եղանակը, 3-րդ մակարդակի չափումների իրական արժեքի չափման մեջ օգտագործվող ելակետային տվյալները և այդ տվյալների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ զգայունությունը հետևյալն են՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

Հազ. ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ	Ելակետային տվյալների տիրույթ (կշռված միջին)	Ողջամիտ փոփոխություն	Իրական արժեքի չափման զգայունություն
Ակտիվներ իրական արժեքով						
- Ներդրումային գույք	5,927,067	Չեղչված դրամական հոսքեր	WACC	11.37%	+ 0.5 % - 0.5 %	-89,252 +91,169
Ընդամենը իրական արժեքի պարբերական չափումներ մակարդակ 3-ում	5,927,067					

Վերոնշյալ աղյուսակները բացահայտում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գնահատման տվյալների նկատմամբ զգայունությունը, եթե չդիտարկվող տվյալներից մեկի կամ մի քանիսի փոփոխությունը՝ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրություններն արտացոլելու նպատակով, նշանակալի չափով կփոփոխի իրական արժեքը:

36 Իրական արժեքի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այդ նպատակով նշանակալիությունը գնահատվել է շահույթի կամ վնասի, ընդհանուր ակտիվների կամ ընդհանուր պարտավորությունների տեսանկյունից, կամ՝ երբ իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ընդհանուր սեփական կապիտալում: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում 3-րդ մակարդակի իրական արժեքի պարբերական չափումների գնահատման եղանակներում փոփոխություններ չեն եղել: (2021թ.՝ նույնը):

(բ) Ակտիվներ և պարտավորություններ որոնք չեն չափվում իրական արժեքով, սակայն որոնք համար իրական արժեքը բացահայտվում է

Իրական արժեքների հիերարխիայում վերլուծված իրական արժեքները և իրական արժեքով չչափվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Մակարդակ 3 իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Մակարդակ 3 իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
Ակտիվներ				
Ֆինանսական ակտիվներ				
ամորտիզացված արժեքով				
- Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	6,240,018	6,240,018	4,581,520	4,581,520
- Տրամադրված փոխառություններ	17,249,248	17,249,248	6,625,932	6,625,932
- Երկարաժամկետ առևտրային դեբիտորական պարտքեր	2,018,779	2,018,779	-	-
- Ժամկետային ավանդներ	823,885	823,885	-	-
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	615,800	615,800	1,467,060	1,467,060
Ընդամենը ակտիվներ	26,947,730	26,947,730	12,674,512	12,674,512
Պարտավորություններ				
Փոխառություններ				
- Բանկային վարկ	18,334,317	18,334,317	8,664,896	8,664,896
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ				
- Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	8,523,257	8,523,257	6,779,993	6,779,993
Ընդամենը պարտավորություններ	26,857,574	26,857,574	15,444,889	15,444,889

Իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ և 3-րդ մակարդակների իրական արժեքները գնահատվել են գեղչված դրամական հոսքերի գնահատման միջոցով: Լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում, գնահատվել է հավասար դրանց հաշվեկշռային արժեքին: Չգնանշված ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է ապագա դրամական հոսքերի հիման վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կստացվեն ընթացիկ տոկոսադրույքներով համանման վարկային ռիսկեր և մարման ժամկետների ունեցող նոր գործիքների գծով:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ. Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների չափվող իրական արժեքը հիմնված է ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա՝ կիրառելով գործող տոկոսադրույքները նմանատիպ պարտքային ռիսկ և նմանատիպ մարման ժամկետ ենթադրող փոխառության շուկայի նոր գործիքների նկատմամբ: Չեղջման համար օգտագործվող տոկոսադրույքները կախված են գործընկերոջ պարտքային ռիսկից:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ. Պարտավորությունների իրական արժեքը որոշվում է օգտագործելով չափման մեթոդներ: Ֆիքսված տոկոսադրույքով և սահմանված մարման ժամկետով գործիքների հաշվարկային իրական արժեքը չափվում է հիմնվելով ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա՝ կիրառելով նմանատիպ պարտքային ռիսկ և նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների տոկոսադրույքները:

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

37 Ֆինանսական գործիքների ներկայացումն ըստ չափման կատեգորիաների

2022թ., և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացված են ամրոտիզացված արժեքով:

38 Փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդներ և գործարքներ

Կողմերը սովորաբար համարվում են փոխկապակցված, եթե դրանք գտնվում են ընդհանուր վերահսկողության տակ կամ եթե կողմերից մեկն ունի կարողություն վերահսկելու մյուս կողմին կամ կարող է ունենալ նշանակալի ազդեցություն կամ համատեղ վերահսկողություն մեկ այլ կողմի նկատմամբ՝ ֆինանսատնտեսական որոշումներ կայացնելիս: Յուրաքանչյուր հնարավոր փոխկապակցված կողմի հարաբերությունն դիտարկելիս ուշադրություն է դարձվում հարաբերության բնույթի, այլ ոչ միայն իրավական ձևի վրա:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդները հետևյալն են.

	Ամիջական մայր ընկերություն	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>		
Ակտիվներ		
Տրամադրված փոխառություններ (պայմանագրային տոկոսադրույք 7.5- 10.3%)	11,635,786	-
Տրամադրված փոխառություններ (պայմանագրային տոկոսադրույք 0%)	5,425,111	-
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	2,166,338	
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր, բացի կանխավճարներից	529,637	370,646
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների գծով	1,604,777	123,699
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	-	30,847
Պարտավորություններ		
Ստացված կանխավճարներ	-	109,259
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	154,739

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդները հետևյալն են.

	Ամիջական մայր ընկերություն	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>		
Ակտիվներ		
Տրամադրված փոխառություններ (պայմանագրային տոկոսադրույք 7, 5- 8%)	6,134,512	-
Տրամադրված փոխառություններ (պայմանագրային տոկոսադրույք 0%)	4,820,849	-
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների գծով	976,804	4,749
Պարտավորություններ		
Տրամադրված երաշխիքներ	1,907,669	-
Ստացված կանխավճարներ	-	1,844,005
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	80	218,854

«ՏԵԼԵԿՈՍ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

38 Փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդներ և գործարքներ (շարունակություն)

Փոխկապակցված անձանց գծով եկամուտների և ծախսերի հոդվածները, ինչպես նաև այլ գործարքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Անմիջական մայր ընկերություն	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ
Ծախսեր		
Ծառայությունների ձեռքբերում	496,149	37,647
Կառավարչական վճարներ	435,000	-
Եկամուտ		
Ծառայությունների տրամադրում	1,963,130	10,893
Հիմնական միջոցների իրացումից օգուտ	9,025	904,491
Տոկոսային եկամուտ	1,261,196	-
Այլ գործարքներ		
Տրամադրված փոխառություններ	10,357,819	-

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը տրամադրել է երաշխիք անմիջական մայր ընկերության կողմից 16,521,400 հազ. ՀՀ դրամի ներգրաված բանկային վարկի գծով, ինչպես նաև գրավադրել է իր գույքը 902,218 հազ. ՀՀ դրամ զուտ հաշվեկշռային արժեքով: Երաշխիքը շարունակել է գործել 2021թ. (Ծանոթագրություն 33):

Փոխկապակցված անձանց գծով եկամուտների և ծախսերի հոդվածները, ինչպես նաև այլ գործարքները 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում հետևյալն են.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Անմիջական մայր ընկերություն	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ
Ծախսեր		
Ծառայությունների ձեռքբերում	261,784	25,120
Կառավարչական վճարներ	256,667	-
Եկամուտ		
Ծառայությունների տրամադրում	4,234	7,142
Տոկոսային եկամուտ	744,769	-
Այլ գործարքներ		
Տրամադրված փոխառություններ	7,537,928	-

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները Ընկերությունն իրականացրել է «պարզած ձեռքի հեռավորության» սկզբունքով, բացառությամբ որոշակի տրամադրված փոխառությունների և գործարքների գծով երաշխիքների (Ծանոթագրություն 11, 33):

Ղեկավար անձնակազմի հատուցում. Ղեկավար անձնակազմ են համարվում գլխավոր տնօրենը, գլխավոր տնօրենի տեղակալը, ֆինանսական տնօրենը, գործառնությունների տնօրենը, տեխնիկական տնօրենը, կոմերցիոն տնօրենը և խորհրդի անդամը:

38 Փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդներ և գործարքներ (շարունակություն)

Դեկավար անձնակազմին հատուցումը ներկայացված է ստորև.

	2022թ.		2021թ.	
	Ծախս	Չուտ հաշվեգրված պարտավորու- թյուն	Ծախս	Չուտ հաշվեգրված պարտավորու- թյուն
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>				
<i>Կարճաժամկետ հատուցումներ.</i>				
- Աշխատավարձ	491,092	57,459	499,088	52,422
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	27,891	-	20,648	-
Ընդամենը	518,982	57,459	519,736	52,422

Դեկավար անձնակազմին հատուցման գծով ծախսերը ներառում են պարտադիր կենսաթոշակային հիմնադրամի հատկացումներ՝ 4,565 հազ. ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 4,170 հազ. ՀՀ դրամ):

39 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

IPO գործընթաց. Ընկերությունը սկսել է մասնավորից հանրային ընկերության անցման գործընթացը՝ Հայաստանի արժեթղթերի բորսայում նախնական հրապարակային տեղաբաշխման (IPO) գործընթաց իրականացնելու նպատակով: Այդ նպատակով տեղական բանկերից մեկը նշանակվել է որպես տեղաբաշխող և տեղաբաշխման ծառայությունների ներգրավման պայմանագիրը ստորագրվել է 2023թ. հունվարին: Ազդագիրը ներկայացվել է ՀՀ ԿԲ 2023թ. մայիսին: ՀՀ ԿԲ-ն 15 օրյա ժամկետ է սահմանում ազդագրի ուսումնասիրման և հաստատման համար, որից հետո ազդագիրը ենթակա է հրապարակման: